

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 24 OKTOBER 1920.

*Broström
Bygg*

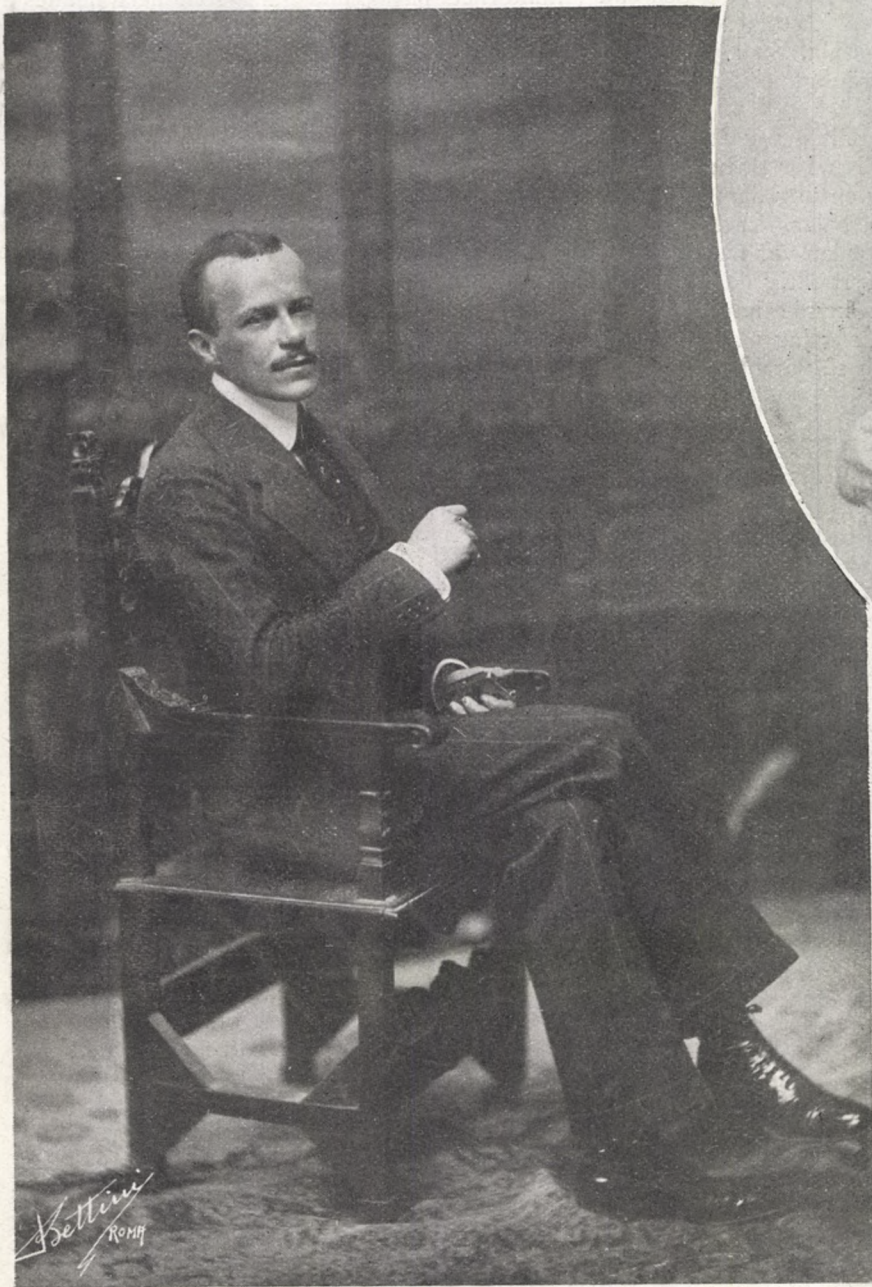
HÖGMAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

ETT FURSTEPAR I DIPLOMATVÄRLDEN.

TILL DE I STOCKHOLM BOSATTA UTLÄN-
ningar, som man lägger märke till, höra prinsen och
prinsessan av Wied. Inte så som om de själva skulle
söka göra sig gällande. Ställningen som diplomat från
ett av de nyligen krigförande landen — prinsen är le-
gationsråd vid tyska legationen i Stockholm — i ett
neutralt land är ju också delikat. Det är ju nämligen
bekant, att det nog börjat växlas en och annan visit
mellan entente- och centralmaktrepresentanter, men i

Prins Victor av Wied.

Prinsessan Gisela av Wied.

samma gånger som förr är det nog inte, och man aktar
sig för friktion.

Prins Victor av Wied, vars äldre bror fått sitt namn
inskrivet i Balkanhistorien, har ju sin plats i den för-
nämliga Almanach de Gotha, av vilken också framgår,
att familjen genom framlidna drottning Sofia räknar
släktskap med vårt kungahus, och han synes vara den
fulländade typen för en tysk aristokrat.

Prinsessan Gisela av Wied är den friska, naturliga,
älskvärda tyska junker-dottern i sin mest sympatiska
skepnad, tycker man. Hon hör till våra sportande da-
mer, som från det slott Wildenfels, som Almanach de
Gotha anger som hennes ursprung, fört med sig till
staden vanan att stiga upp vid 6— $\frac{1}{2}$ 7-tiden om mor-
narna för att rida och sporta, kanske jaga, när tillfälle
bjuds. Hon talar en flytande svenska, som "kommit av
sig själv", och hennes äldsta dotter går också i svenskt
läroverk, Margareta-skolan.

Mina levnadsminnen.

Av HELENA NYBLOM.

Andra delen: SVENSKA MINNEN.

I:sta Kap.

Ankomsten till Sverige.

ÅR 1864 GIFTE JAG MIG DEN 15:DE september med dåvarande docenten vid Uppsala universitet, Carl Rupert Nyblom.

Få dagar efter vårt giftermål anträdde vi resan till Sverige.

Järnvägen gick på den tiden från Malmö till Stockholm, men inte fram till Uppsala.

I Västergötland — jag vill minnas det var i Skövde — kom en ung officer in i kupén. Han var klädd i husaruniform och hade med sig ett koppel jakthundar, som skulle med i hundkupén, och med vilka han hade ganska mycket besvär. Medan han höll på att manövrera med hundarna, hade man tillfälle att betrakta honom, och han var så påfallande vacker, att jag frågade min man, vem denne unge man väl kunde vara. — "Det är greve Gilbert Hamilton från Kinnekulle", svarade han mig. "Tycker du han är så vacker, — alla våra svenska herrar äro lika vackra." En upplysning som jag framdeles inte fann alldeles överensstämmande med verkligheten.

Så kommo vi då till Stockholm. Förut hade jag gjort mig ett mycket obestämt begrepp om Sveriges huvudstad. Första gången jag läste något mera detaljerat om den, var i Fredrika Bremers "Presidentens döttrar".

För femtio år sedan såg ju Stockholm helt annorlunda ut än nu. Det är nästan samma skillnad som mellan ett litet barn, ett par år gammalt, och en gammal herre med skägg, glasögon och en viss korpulens. För min del tycker jag att barnet är vackrare.

Den gången låg ännu det gamla operahuset som en pendang till Arvfurstens palats. Från Helgeandsholmen hade man fri utsikt över Mälaren. Norrbro var kransat av bazarens låga hus, och ännu existerade många roddbåtar mellan de olika stadsdelarna, där roddaremadamer tjänade som styrmän.

De oändliga nya stadsdelarna, Birger Jarlsgatan, Vasastaden o. s. v., o. s. v., som nu göra Stockholm till en vidsträckt storstad, existerade inte, men den gången hade man ännu råd och plats att hålla sig med trädgårdar vid många gamla boningshus, och hela Stockholm hade ett mycket mera lantligt och pittoreskt utseende än nu.

Vi togo in på hotell Rydberg. Gud skall veta, att vi inte hade råd därtill, men min man hade så bestämt. — Naturligtvis skulle hans unga

fru ha det mest fördelaktiga intryck av det första uppehållet i huvudstaden.

Då vi åto middag i matsalen, kom en ung herre och hälsade på min man och bad att bli va föreställd för mig. Det var baron Johan Nordenfalck, som på den tiden var en ovanligt vacker man. "Ja, som jag sade", yttrade min man, då han åter avlägsnat sig. "Våra svenska herrar äro alla vackra."

En annan dag, då vi sutto vid middagsbordet, gjorde min man mig uppmärksam på en dam och en herre, som åto tillsammans vid ett annat bord. "Vet du vem det är?", sade han till mig. "Det är vår landshövdingens fru, grevinnan Agnes Hamilton, född Geijer, och den herre hon har i sällskap är målaren Troili." Då de slutat sin måltid kommo de fram till oss, och grevinnan hälsade på mig och bad mig vara välkommen till Sverige. "När vi alla återkomma till Uppsala, skall jag skicka bud på er", sade hon vänligt, och strax därpå gingo de bort.

Grevinnan Agnes Hamilton var den gången ett par och fyrtio år. Nu för tiden anses en dam vid den åldern för en ung dam, som deltagar i alla sorts nöjen, baler, skridskoåkning o. s. v. För femtio år sedan var det redan en viss värdighet hos en fyrtioårig dam, och eftersom grevinnan gott kunde ha varit min mor, vad åren angingo, såg jag på henne med ungdomlig vördnad, och så var hon ju Agnes Hamilton, född Geijer.

kalla henne, men ståtlig att skåda. Hon höll sig mycket rak, och hade en fast, stolt gång. Hennes figur hade ännu sin fulla ungdomlighet, som hon bibehöll tills hon blev gammal. Håret var cendré, mycket blankt och glatt, nedkammadt över kinderna. Ögonen voro de blåste jag någonsin sett, av ett ljusst, strålände blått, och uttryckte fasthet och glädje. Näsan var oregelbunden, och munnen, som när hon teg, var fast tillsluten och kunde få ett uttryck av stränghet, blev idel vänlighet och munterhet när hon log eller skrattade, och hon log och skrattade ofta. Jag vill helst komma ihåg hennes ansikte så. Hon hade mycket friska vita tänder, och hennes leende i förening med det ljusa uttrycket i hennes ögon, gav ett intryck av sundhet, kraft och munterhet, på samma gång som hela hennes person gjorde en allvarsam verkan.

Jag lärde sedan känna henne mycket nära, och jag vet egentligen ingen människa som för mig har representerat svenskheten och alla dess bästa egenskaper som hon.

Jag tänker alltid på gult och blått som på de färger vilka mest överensstämde med hennes väsen. Hon var som en klar, genomskinlig bäck, utan spår av grums på botten, däri man kunde se varje liten vit sten, kransad av blå förgätmigej, sorlande, sjungande genom en blemstrand sommaräng. Allt detta såg jag ju icke första gången hon hälsade på oss på Rydberg. Jag tyckte blott hon var en mycket ståtlig och älskvärd dam.

Troili, som var i hennes sällskap, var en bredskuldrad, fetlagd man med stort huvud, stort hår och de allra snällaste ögon. Han hade en dämpad, mild röst och stora, feta händer, med vilka han gestikulerade dramatiskt. Sedan såg jag honom ofta på Uppsala slott.

Ännu några dar tillbragte vi i Stockholm, och en kväll hade flera av min mans vänner inbjudit oss till supé på en av de mest omtyckta lokalerna. Jag kommer inte ihåg dess namn, men den var belägen på Drottninggatan och bestod av flera smakfulla salonger. Troilgen hade den en gång varit ett gammalt adelspalats. Fle-re av de herrar vi sammanträffade med den kvällen voro utmärkta sångare, bland andra Wibelius och Widén. Widén isynnerhet hade en ovanligt skön och mycket hög tenor.

Adolf Hamilton.

Agnes Geijer-Hamilton.

GILLES

Robes Manteaux-Lingerie

Arsenalsgatan 1, Stockholm

Jag kan aldrig förgäta hur han sjöng tenorstämman i Wennerbergs trio:

"Minns du den gången"...

Där förekommer i slutet ett högt C.

"Nu vill jag ha igen
Hjärtat som förr var mitt,
Men vill du ha det än,
Då skall du ge mej ditt;
Tänk om du gjorde det."

Är mannen komisk?

Så som han sjöng detta "tänk" är rent av oförgätligt som skönhetsklång.

Min man sjöng ibland andra tenoren, ibland första basen i kvartetter, och alla dessa sångare voro så sammansjungna, att det var en fröjd att höra dem.

Hela kvällen till långt fram på natten sjöng man med trior och kvartetter i det oändliga.

Fastän jag senare har hört mycken student-sång, minns jag denna musik, som något av det bästa jag i den vägen hört.

En annan kväll voro vi på teatern och sågo Swartz i Hamlet. Jag kommer blott ihåg honom som en nobel och fin uppenbarelse, som huvudsakligen återgav Hamlets djupa melankoli.

En annan kväll voro vi bjudna på teatern av några av min mans vänner. Det ville sig inte bättre, än att jag just då fick en våldsam tandvärk och inte trodde det möjligt för mig att kunna övervara föreställningen. Min man var förtvivlad. Han gick av och an på golvet i fullständigt uppror. "Du vill väl inte att jag skall gå utan dig?" utropade han. "Jag skall väl försöka att gå med då", svarade jag jämrade. "Och sitta där och kvida", svarade han. "Nå, då stannar jag väl hemma", var allt jag kunde säga. Men detta behagade honom inte. Han gick fortfarande av och an på golvet förbi ett bord, där han hade ställt sin höga hatt. Plötsligt, då han passerade bordet, slog han handen så hårt i hatten, att den föll ihop som en pannkaka. "Men Calle", jämrade jag. "Din nya höga hatt!" "Åh nej", svarade han. "Det var då min gamla. Hade det varit min nya, då hade jag aldrig gjort det". Varefter vi båda utbrusto i skratt, och båda stannade hemma.

2:dra Kap.

HEMFÄRDEN.

SEPTEMBER MÅNAD VAR INTE slut, då vi foro med ångbåt till Uppsala och ett förfärligt snöväder började. Då vi kommo fram voro himlen och jorden inhöljda i vild snö. Men det var blott ett flyktigt infall av naturen att skicka oss detta hårda vinterväder i september. Några dagar därefter var det klart höstväder och jag tog min nya vistelseort i skärskådande.

Vi bodde då, och sedan i många år i Hellmanska gården vid ångbåtsbron. Från gavelfönstren i den lilla våningen, där vi först installerade oss, kunde man se långt ner utefter ån. Mitt emot hade man Slottsbacken med slottet. Jag tyckte det var en härlig utsikt och var förtjust i allt i mitt nya hem. En del vackra möbler hade jag fått med från Danmark. En del hade min man låtit göra i Sverige efter min fars ritningar. Det allra första min man hade köpt till vårt bo var ett par nötknäppare, såsom varande ett av de nödvändigaste föremålen. Dessutom hade han låtit alla rum strykas med en färg, då han visste att brokiga tapeter skulle vara en plåga för mig, och vi hade ganska många tavlor att pryda våra väggar med. Till min stora överrask-

PÅ TAL OM TYRA DÖRUMS SUCCÈS I EN komisk kvinnoroll vågade vi för en tid sedan i Idun förmoda, att kvinnan nästan aldrig dristar medvetet visa sig komisk, detta därför att komik och kvinnlighet äro begrepp, som i världens omdöme strida mot varandra. Av en manlig författare i en teatertidskrift ha vi senare fått medhåll; han påstår till och med en smula tvetydigt, att "det komiska börjar övergå till ett könsprivilegium för mannen". Vad säga ni, mina damer? finna ni mannen komisk? — därmed visande, att ni själva i grunden ha humorns gåva. Vad, om han, den Våldige, som styr och ställer med stark hand, stundom visar er några oanade svaga sidor, barnsliga, pojkkaktiga — kanske rent av komiska?

Vi inbjuda våra läsare till en liten litterär tävlan, vari föremålet — alldeles som i ert verkliga livs — är Mannen. Ni få i era inlägg gärna vara aforistiker, versmakare, hur ni vilja — bara ni fatta er kort och äro kvicka i era små elakheter. Anonymitetens slöja ger er ju nödigt skydd — ty inte sant, den amerikanska författarinnan hade rätt, när hon skrev, att hon skulle kunna vara förfärligt rolig på tal om männen, om bara kvinnor skulle läsa det; men männen tåla inte, att man skämtar med dem, då säga de, man är en sur gammal fröken.

Naturligtvis, vi skulle vara alldeles orimliga, om vi redan från början förbjöde varje hyllning som bidrag till tävlingen. Men vi utgå från, att hyllning ge ni honom nog av i ert liv; den där lilla glimten av löje, som skall till för att göra hyllningen riktigt vacker, låt oss en gång få fram den med — han ser den ju ändå inte, den specielle Underbare, som ger anledning till den.

Alltså: vad vi önska till tävlingen är några korta, roliga, kvicka sanningar om mannen — sanningar, sade vi, ty Sanningen om honom är vid och outgrundlig som himlavalvet själv. Bidragen, som insändas till Iduns Redaktion, Stockholm, böra vara inkomna inom fjorton dagar efter detta nummers datering. De båda bästa inläggen komma att återges här och belönas med pris å resp. 15 och 10 kr.

ning fann jag Uppsala ligga, som jag tyckte, utmärkt vackert. Isynnerhet var det den stora, vida utsikten från Slottsbacken, som slog mig. Den rika grönskan, som nu kläder hela Slottsbacken, var ju på den tiden betydligt mindre, men man såg dock ut över buskar, träd och trädgårdar. Sedan var det den stora slätten som tilltalade mig.

Född och uppfostrad som jag var i ett slättland, hade jag mycket lättare att finna skönheten i de stora öppna vidderna, än jag skulle ha funnit den i en instängd natur, vid en liten sjö eller bland tryckande berg. Nu på hösten hade träden sina brokiga, starka färger, och hösthimlen kan i Uppsala ha en sällsynt genomskinlighet. Om man stod framför slottet, då hade man djupt nere till vänster domkyrkan, som den gången ännu ägde sina gamla, hederliga torn och inte de nya ledsamma spetsarna. (Hur omöjliga och sorgliga äro icke alla restaureringar av det förgångna, vars själ man inte längre förstår, varför det imiteran-

de nutidsarbetet gör ett andefattigt och dött intryck!) Bakom kyrkan såg man en glimt av ån, och så vid horisonten Uppsala gamla högar, och landet blånande eller rodnande vid solnedgången. Åt motsatt håll gick den långa lönnallén ut till furuskogen, och sällan har jag sett lönnträden brinna så skarlakansröda, eller lusa så gyllne, som här längs vägen förbi sandgropen.

Framför slottet var då för tiden blott en mycket smal terrass. Från matsalen förde en dörr ditut, och uppför muren av slottet växte en stor kaprifolium, under vilken Agnes Hamilton hade sin arbetsplats om sommaren. Här stod ett trädgårdsbord och några stolar, och här har jag tillbringat de lyckligaste stunderna i Uppsala.

Då Adolf Hamilton var landshövding i Uppsala, var hela bottenvåningen på Uppsala slott inredd till boningsrum. Nu äro alla ämbetsrummen där belägna. I entre-solvåningen voro sängkammare medan den övre våningen, som först under landshövding Bråkenhjelm's tid blev restaurerad och inredd till boningsrum, stod förfallen och tom. På nedre botten kom man från gårdssidan först in i en rymlig tambur, varifrån en dörr ledde in till det stora vardagsrummet. Till vänster därom hade man biblioteket. Till höger kom man in i en mycket stor salong, som blott användes, när det var flere gäster, och därifrån till en lika stor matsal, som upptog hela slottets bredd. Mellan matsalen och vardagsrummet fanns ytterligare ett litet rum som vette ut till gården och hade mera sol än den övriga våningen och varifrån man genom en öppen trappa kom upp till entresolen. Här i den djupa fönstermygen stod grevinnan Agnes' arbetsbord. Här satt hon mitt i solskenet och sydde, och här tog hon vintertid emot sina intimare vänner. Hennes skrivbord stod uppe i den stora, låga sängkammaren, varifrån man hade utsikt över hela slätten.

Det härskade inte minsta elegans i denna våning, knappt god smak.

Det var en tid, då man i Sverige till största delen möblerade sina hem efter 60-talets dåliga smak, med plyschsoffor och fåtöljer, fula tyger och vridna, opraktiska stolar. Man hade på den tiden inte fåt öga för alla de härliga gamla möbler, på vilka de flesta svenska herrgårdar äro så rika. Troligtvis hade Hamiltons låtit allt detta gamla bliva kvar på Kinnekulle. Jag tillstår, att jag, som kom från en konstnärskrets i Köpenhamn, där man var mycket noga i valet av allt vad till hemmet hörde, och ofta hade en mycket kultiverad smak, fann de uppsalienska hemmen anskrämligt fula, och inte heller såg jag något på Uppsala slott att beundra. Men detta var fullkomligt likgiltigt, där härskade ett lugn och en hemtrevnad överallt i dessa stora rum, och framförallt, här fanns ett hemligt och ett andligt rikt liv, vartill jag varken förr eller senare funnit maken. Själén i hemmet var Agnes Hamilton. Landshövdingen, greve Adolf Hamilton själv, var en mycket anspråkslös, enkel man, som alltid framhöll sin hustru, och önskade att alla strålar skulle falla på henne. Han såg upp till henne som till den mest begåvade, och beundrade allt vad hon företog sig, icke med många ord, ty han var rätt stilla och inte mycket expansiv, men man behövde icke vara länge i deras hem för att märka, att det var kring henne som allt rörde sig. Också var hon den bästa hustru och mor, som huvudsakligen levde för sitt hem och sin familj. (Forts.)

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste.

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

Se Neapel och lev! Av Nils Wilhelm Lundh.

JAG ÄLSKAR NAPOLI MEN — EJ till döds, ty var gång jag återsett denna trakt har jag känt mig kunna leva vidare med en smula förtröstan. De berömda orden *vedi Napoli e poi mori!* (se Neapel och sedan dö!) betyda i grund och botten: se Neapel och lev! Det är den förtjusande dubbelmeningen: se Neapel och sedan (byn) *Mori*, en annan vacker plats, som pekar ditåt. Byn *Mori* har också att uppvisa den minsta dödlighetsprocenten i denna del av Italien. Det är sannerligen en ganska fintlig omskrivning! Hinner man inte med *Mori*, har man ju också så mycket annat vackert att se i världen, livet är värt att leva, om man bara sett Napoli! Vi kunna till och med hoppa över *Mori* och behöva inte slå ihjäl oss för det!

Turisterna ha sedan gammalt tytt ordspråket på ett iögonfallande sentimentalt sätt, med vitögat så att säga: se Neapel och sedan dö! Staden förtjänar emellertid mycket nog på de levande resenärerna, och man behöver sannerligen inte också rikta den med ombestyrandet av läkare, svepning och gravsättning. Ja, man måste naturligtvis vara på sin vakt, om man förirrar sig i denna djungel till stad. För den poserande slösaren kan ordspråket i rödaste rappet översättas med: pengar eller livet! Dock är det inte hälften så farligt i det mörkaste, mest labyrintiska Napoli som i t. ex. Eastend i London, och tittar man inte alltför ofta på sin guldklocka, så hinner man helt säkert ut i tid till *Mori*, ty vänliga människor, som visa en vägen, finns det gott om. Även om du grundligt skäller ut en napolitanare, tar han det endast som ett smickrande intresse för hans person, han bröstar sig leende och bereder sig till att ge lika för lika — och det ger han grundligt och konstnärligt. Trycker du sedan helt opåkallat hans hand och slutar striden, så har du en vän för livet. De två kvinnor, som nyss kommo i håret på varandra för en gemensam katt, som lapat i en tredje kvinnas mjölkbunke, sitta fem minuter efter som de sätaste vänner och dela gudsgåvan med den bestulna som värdinna. Här hinner man inte göra varandra gråa hår, man har inte tid, ty livet skall ju *levas*. I nordligare land skulle de fem minuterna ta minst tre år och man skulle inte förstå att ta så väl vara på den dyrbara tiden.

Genomsnittsturisten och resenovisen säger kanske, att Napoli är världens mest osäkra stad (inte endast med tanke på Vesuvien), en härd för rövare och allskonns sluskar. Och så

En ödeläggande strid med två kvinnor.

nämner han Camorran. Camorran är emellertid en liga på gott och ont med mycket av den gamle Rinaldo i sig. Och det skulle vara omöjligt för den hopgyttade, fattigare befolkningen att leva i dessa labyrintiska, urskogsliknande gränder utan en vildmarkens lag, utan just en Camorra. Genom verkliga men ofta nog hopdiktade illdåd, har den kunnat sätta sig i respekt och har organiserat de sämre elementen även till gott och samhällsnyttigt arbete, så att varje medborgare mot en obetydlig skatt till ligan kan skydda sig mot friskyttar och utsugare, eljes ofrånkomliga i en miljonstad som denna. Sannerligen ett Eastend behövde en Camorra, ty polisen når inte långt i själva vildmarken!

Genom Camorran hållas banditerna, även de, som fungera under lagens skydd och i dess otaliga kryphål, inom synnerligen snäva gränser. En penningindrivare från Napoli, som en tid var min värd ute på Capri 1909, berättade, att ingen penningindrivare i Napoli kunde existera, om han ej gav skälig skatt åt ligan, och varje försök att olagligt sko sig på de fattigares bekostnad bestraffades med höga böter. Ett rått och oförsynt uppträdande i tjänsten bestraffades också. Jag kan inte föreställa mig, att bolsjevismen här kan ha någon god jordmån för sig. Camorran har visat intresse och förståelse för de mest elända, och de vanföra av tiggarskrået ha med framgång vädjat till dess barmhärtighet. Vi veta, att de av kyrkan privilegierade tiggarna och även de ledigare lazaroner ha över hela Italien sedan krigets början betydligt reducerats. Det var också på tiden. Men i Napoli har man gått för brådstörtat och för hårdhänt tillväga — här fanns dock tusentals elända, som ej kunde få något bättre vilorum än kyrktrappan. Kyrkorna, som förtjänat avsevärt på dem — grova "rockpengar" togos ju av dessa trashankar — avhyste i ordningens intresse större delen av sina trappsittare, och dessa skulle ha gått under, om ej ligan givit

dem andra iögonfallande platser (skattefria!). Jag tog en lyckad bild av en vanför gubbe, som blivit placerad i en skyllerkur vid golfen helt nära forte Uovo och med Vesuvius i bakgrunden. Här posterade en soldat under krigstiden, och då posten drogs in skulle också den onödiga skyllerkuren föras bort. Men ingen vågade utföra arbetet, ty ligan hade redan placerat gubben där — han hade just mist sin plats vid en kyrktrappa. Nu sitter han säkrare än d'Annunzio i Fiume. Det skall nu en engelsk kryssare till för att driva bort honom. En italiensk kryssare gör det inte. Och den officer, som ger soldaterna order att föra bort skyllerkuren, går inte längre säker på Napolis gator. — Man har sagt att Camorran är i upplösningstillstånd; den har nämligen inte på några år fäst uppmärksamheten vid sig genom något remarkabelt illdåd. Varje napolitanare vet dock, att ligans skatteintäkter numera äro så avsevärda, att inga illdåd eller röveri-er längre behöva ifrågakomma.

Jag har timal i dagar och nätter strövat omkring och förirrat mig bland Napolis fatigaste kvarter och mest labyrintiska gränder och jag har där funnit mera än en röd tråd till förståelse. Jag har visserligen haft ögonen med mig i mer än ett avseende, men kan tryggt säga, att jag aldrig, ej ens med blickar eller ord, blivit trakasserad, fast jag i min vetgirighet ofta nog varit rätt påträngande. Naturligtvis kunna mord och rån ännu försiggå härinne liksom i alla andra dylika kvarter i världsstäderna, men procenten är i förhållande till folkmängden ofarligt liten, och jag går i dag inte med samma trygghet omkring i motsvarande kvarter i Paris eller London.

Vad betyder inte familjelivet och dess helgd i Italien, även för de mest elända! Och man förolämpar ingen här med att kika in i prån-gen! Hur många gånger har jag inte under nattliga vandringar i Napolis "djungel" stannat utanför de svagt upplysta fönsterna och sett hela familjen sittande eller hängande kring den breda, domkyrkoliknande sängen, jollrande med barnen kring de pärlemorskimrande kupolerna och knapparna, ty de fattigaste ha dock alltid en ståtlig och god säng krönt med madonna och blomsterkransar. — (Därav kanske den förnöjsamhet, som strax faller i ögonen! De flesta sura människor ha av lojhet eller obegåvning haft soffor och hårda britsar ända från barndomen.) Föräldrarna leka med sina barn utan

Camorrans skyddsling.

Två skönheter på kajen.

PAHLSSONS
Teaterkonfekt och Dessert-
choklader. Högfina kvalitéer.
Tillverkare:
A.-Bol. Carl P. Pahlssons Chocklad-
och Konfektfabrik, Malmö.

Carl Peter

Bomullstyger = Möbelytyger = Gardiner
Drover på begäran. . . .
Prisera vad som önskas. * **Konstfliten, Göteborg.**

Foror i Napoli.

Fiskaren gör själv sina korgar.

att tröttna, sällan ser man annat än gott humör, och ett livligt anförande har alltid tacksamma lyssnare. Dörrarna stå öppna på vid gavel till långt in på natten i den skumma gränden, och får man sikte på vandrarens ansikte därute bakom rutan, förmörkas dock inte det glada minspelet. Karlen kommer ut i dörren och nickar kamratligt. Och får han så veta, att du bor någonstades i närheten av Island, kommer det ett uttryck av den varmaste medömkan i hans leende. Han kallar modern och barnen till sig, och de skola förstå varför främlingen så gärna ser Napoli. — Små barn kunna inte leva tryggare än här, och alltid finns plats och goda ord för dem. Vår nästan dagliga företeelse, änglamakerskan, som med kallt blod skaffar bortackorderade små barn ur världen, finner du inte här. Ännu en sak: Napoli har ju så ofta nämnts som ett dragarnas Inferno. Men kriget har bland mycket annat lärt italienaren och särskilt napolitanaren, att också hästen har en själ. Du har i detta nådens år 1920 till din förvåning funnit, att dragarna inte endast äro bättre hållna, de misshandlas numera ytterst sällan, där de dock måste föras i stigningar, som vi i vår djurskyddsvänliga oskuld aldrig haft att övervinna, men som i sydligare, starkt befolkade bergland som Italien, där foderbristen också är konstant och

Ammor i Villa Nazionale.

där så gott som alla vägar milvis stiga eller stupa, lätt leder till en beklagansvärd okänslighet för dragarens lidanden. Bristen på moderna fortskaffningsmedel tillsammans med otillräckliga arbetslöner har också gjort sitt till. Men italienaren är inte grym eller hämndlysten till sin natur. I intet av krigslanden ha fångarna rönt ett så mänskligt bemötande som i Italien — fast man både haft revanchsinnets och förödda landskap att bygga hatfullhet på, liksom Frankrike. Dagspressen har inte haft att berätta om ett enda fall (inte ens en liten historia) om misshandlade fångar, och strax efter krigets slut — trots ringa medel — skyndade sig detta folk att öppna sina hem för fiendens svältande barn, så att de snart räknades i flera tiotusental.

Besväras du av landets egna nog så efterhängsna små pojkar nere i Napoli, så stanna, främling, på din stolta väg och giv dem till cigarretter, ja, till ett riktigt ordentligt bloss över lag, ty italienarna voro de enda i världen som med verklig ridderlighet förde fredspipan till sina läppar!

Jag trivs bäst nere vid fiskehamnen vid kajen innanför forte Uovo, där de små snäck- och musselstånden lysa med sina citroner och inbjuda till världens lättaste lunsch, och där folk av alla klasser pratsamt slå sig ned vid bröstvärtet. En man med en jätte-

En frukost med fiskarena.

Ge pojkarna till ett bloss!

Såväl konstnärliga som enklare
A/B SVENSKA MÖBELFABRIKERNÄ

MÖBLER

stor, rostig plåtburk på huvudet (se foto) och med Capri blånande över sina axlar slår sig i samspråk med en snobbig kapproddare, som nyss dragit upp sin smäckra båt. Mannen med plåtburken påstår, att han kan flyta med sin burk och paddla den framåt, om det kniper. Och de passa på med att slå vad om saken, just då två par allt för sköna ögon riktas på dem i förbigående. Två svartklädda flickor stå nu främst på åskådarplatsen, och snart få vi se vår man flytande omkring i dyningen därute i sitt plåtkärl och stödd mot en brädbit. Han hamnar slutligen hos fiskarena, som nyss löpt in med sin båt och inviteras nu till en bättre frukost än snäcka med citron. Han går ombord, låter sin farkost sjunka och sänder en vemodig hälsning till de sköna på kajen, som kapproddaren redan tagit hand om. Jag följer tyst och obemärkt med min kamera, ty jag vill ha Napoli med mig hem. Och så får också jag min "bit" av den gemytliga frukosten ombord, som tycks hägnad av Vesuvius.

Ute i alléerna i Villa Nazionale köres en liten vagn, dragen av en ståtlig bagge. Napolitanska lyxbarn få här en åktur med sina bleka små gäster från Wien, och en hel folksamling följer jollrande deras väg. Men nu kommer det svåraste. Jag har av min hustru fått i uppgift att ta ett par typer av de berömda, brokiga ammorna, som här lufta sina prinsar och prinsessor, och som vi inte fingo tillfälle till att bevara åt eftervärlden sist vi voro här. Dessa napolitanska ammor äro nämligen de enda blåsura människor här, bortskämda och förgudade som de blivit. De önska oss döden till och med innan vi fått tid att se Napoli, de ana onda ögon i var buske och göra tecken så fula, att en skallerorm skulle ha knutit sig, om han sett dem. Alltså öppen strid! Jag tar därvid ett par.

Därborta vid en känd skulptur som föreställer en bekant strid, sitter också ett par av dem. De sno sig listigt. Jag tar dem trots vilda protester. Men i samma ögonblick tillfoga de mig den blodigaste oförrätt en napolitanare kan tillfoga en inkräktare på samma gång som de därmed skyddat sig mot det eventuellt onda ögat. I samma ögonblick jag tar dem har nämligen en av dem — tagit mig. Hon har blixtnabbt lyft upp barnets kolt därbak, blottande nakenheten, och därmed har hon givit mig hela den oskyldiga,

Kväll i oktober.

*Det blir skymt, och redan blinkar
det en stjärna över mon,
och en silverkälla klinkar
med en klar kristallisk ton.*

*Och bakom en ljus och gänглиg
björkskog skymtar bäcken fram,
och en oigenomtränglig
skog av granar, stam vid stam.*

*Sitt på mossan, lägg din luva,
lyss till skogens melodi,
alla juninattens ljuva
drömmar sjunga än däri. —*

*Stanna till dess midnattsmässan
susar under bergets lä
och tills skogen sänker hjässan
tyst och trött i nattens knä.*

ELSA DAHLEN.

änglalika varelsens djupaste förakt, vilket för den träffade måste vara mera nedstämmande än om amman själv på samma sätt trätt i breschen. Jag tänker dock, att denna foto är värdefull som belysande en sida av napolitanskt liv, fast min strid med dessa två kvinnor ej är av samma ädla resning, som skulpturen därbakom, de båda sabinskornas bortrövande.

Iduns kvinnliga akademi.

MED ANLEDNING AV ATT PROFESSORSKAN Agda Montelius, som inom Iduns kvinnliga akademi representerar det sociala området, är i tur att utgå ur densamma, rikta vi härmed en vädjan till vår läsekrets att insända förslag på någon kvinnlig representant för samma område att intaga hennes plats. Vidare anhåller akademien, att våra läsare ville inkomma med förslag till *pristagare* för 1920, med angivande av någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kronor för belönande eller främjande av någon förtjänstfull kvinnlig gärning.

Respektive förslagsställare torde så utförligt som möjligt motivera sina förslag samt underteckna dem med sina fullständiga namn och adresser. Förslagen skola insändas till akademiens sekreterare doktor *Karolina Widerström*, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, ju förr dess hellre, men senast före utgången av oktober månad.

På kvällen dansa de italienska officerarna på Hotell Royal, där vi bo. En fager ung napolitanska, en skimrande grön jungfruslända svävar omkring med dem alla, en efter en, i den ståtliga, orientaliska hallen. De ha sina brokiga sidenband, minnen från striderna, tvärs över bröstet och tigga nu med sina duvoögon om var sin lilla bit av det gröna skärpet. För sju karlar räcker slutligen en tumsbredd att dela. Jungfrusländan bäres från arm till arm och med allt djärvare vingslag, men utanför svängdörren mot golfen ljuder gitarren, och gatans hjältetenor tar upp Santa Lucia. Dit ut söka sig främlingarna i natten.

Korgstolar bäras ut längs hela raden av lyxhotell, och gatans "mob", som troget följt sina musikanter, slå som vanligt sin tysta halvkrets kring främlingarna, glada över att i sången ha någonting gemensamt med dem. Alla dessa trasiga människor som bara följt med den mörka strömmen därute, lyssna spánt och vilja se sig själva sköna, stolta och berusande i främlingens ögon, vilkas blick de nästan bönfällande söka just i Santa Lucia.

Och så kommer hon ut, den smärta, grönskimrande, och hon ler åt dem, vackrast åt hjältetenoren. Och de le tyst och skyggt tillbaka, men störa inte med ord eller rop. När sången tystnat, är hon borta, och i det plötsligt flämtande elektriska ljuset, som tändes, ser man främst en gammal pussig papegojliknande amerikanska, som högljutt kraxar ett omdöme. Inga onda eller avundsamma blickar från den tysta kretsen, inga förnärmande ord, ej ens ett gäckande skratt (som överallt annorstädes skulle väckas). Och främlingarna sitta trygga därute i sina vilstolar på gatan. Förstå och se de något av Napoli, det är frågan!

Vedi Napoli!

Det är inte endast att se Napoli uppe från det berömda berget och fångslas av all barockens härlighet, inte endast att se Villa Nazionale med golfen och Capri därute eller de skimrande städerna kring Vesuvius. Det gäller också att se de hemska, skumma gränderna — all den glada förnöjsamheten och den rika medkänslan, som man aldrig annorstädes finner så levande som här. Du återfår här i vimlet en bit av din tro på livet.

Se Neapel och lev!

Levet på kajen. Mannen med plåtburken, som lever på att hålla vad.

Kratern på Vesuvius.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

IDUNS PRENUMERATIONS-PRIS:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Kr. 16:—
Helt år	8:25
Halvt år	4:25
Kvartal	5:—
4:de kvartalet	

IDUNS ANNONSPRIS:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.	
särskild begärd plats.	för särsk. begärd plats.

VÅRA OPERAARTISTER I VARDAGSKOSTYM. I.

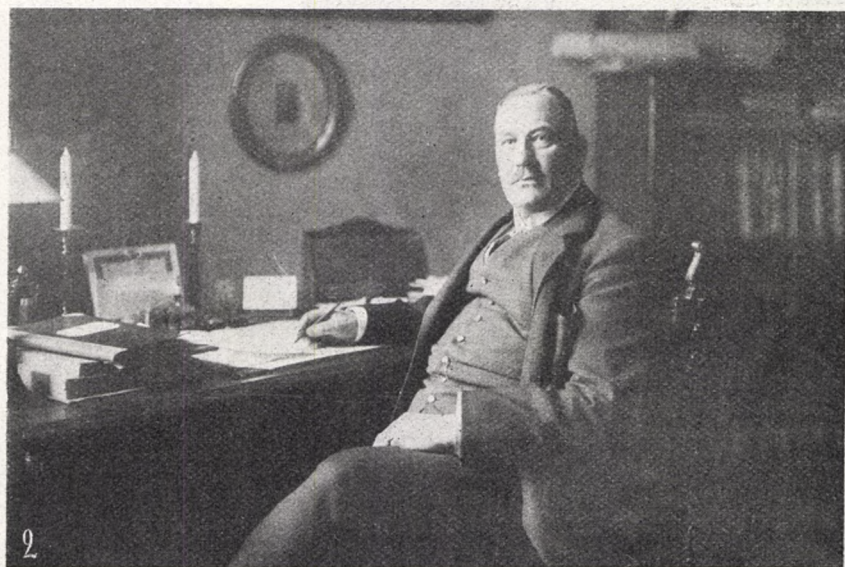
KAN MAN TÄNKA SIG någon högtidligare, festligare teaterstund än den, då orkestern stämmer upp de första tonerna i Ouverturen och då man i det plötsliga halvdunklet skymtar blott Sergels två genier högst uppe, vilka synas en liksom bäras av själva tonerna upp mot den himmel, som man väntar, att musiken i nästa stund skall öppna för en — fastän det blir bara väntan — — — Vår

Kungliga Teater med sina artister och samtliga krafter strör ut de rikaste gåvor till oss. Men fastän den konstnärligt torde kunna mäta sig med de bästa i Europa, bli — underligt nog — dess salong och rader ofta bara klen besatta. Hur har det t. ex. varit hittills under säsongen? "Iphigenia" gick — inför några musikälskare och ett par herrar från landsorten, som inte hade fått biljetter till Mose-

1. Kgl. Operan. 2. Operachefen häradshövding K. A. Riben. 3. Ekonominspektör E. Pettersson. 4. Operasångaren Åke Wallgren. 5. Operasångerskan Greta Söder-

man. 6. Operasångaren David Stockman. 7. Operasångaren C. Richter. 8. Operasångerskan Anna Edström. 9. Operasångaren O. Ralf.

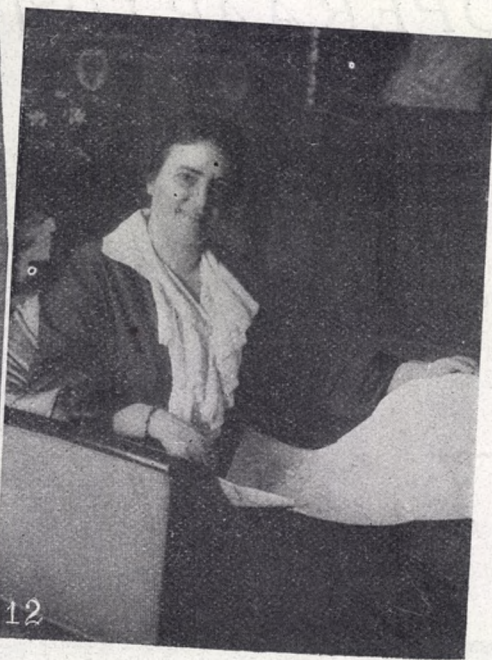

10

11

12

13 a

10. Operasångerskan I. Sunesson. 11. Operasångerskan Liva Järnefelt. 12. Operasångerskan Andrejeva Skilondz. 13 a. Hovkapellmästaren Armas Järnefelt. 13 b. Kapellmästare Adolf Wiklund. 14. Operasångerskan N. Larsén-Todsen. 15. Operasångerskan S. Schillander. 16. Operasångerskan Anna Bartels. 17. Operasångaren G. Sjöberg. 18. Operasångaren C. Molin.

backerevyn. Och "Rosenkavaljeren" och "Myrtokle" och mycket annat — ej stort bättre resultat.

Operans artister, som arbeta på en av landets främsta scener, äro ju dock i regel ej så i var mans mun som deras populära kolleger från det talade ordets scener. De tillhöra ju en konstart, till vilken man ej kommer fullt lika lätt som från Gustaf Adolfs torg in i Operavestibulen, och eftersom vi äro vana att från salongen alltid se dem bära främmande tiders och trakteres kostymer, ha vi svårare för att i vår föreställning få dem med in i vardagslivet — men från detta se vi dem likväl här i vårt bildgalleri, som visar tenorer och sopraner, Tristan-ar och Isolde-or helt enkelt som herr och fru och fröken Så och så.

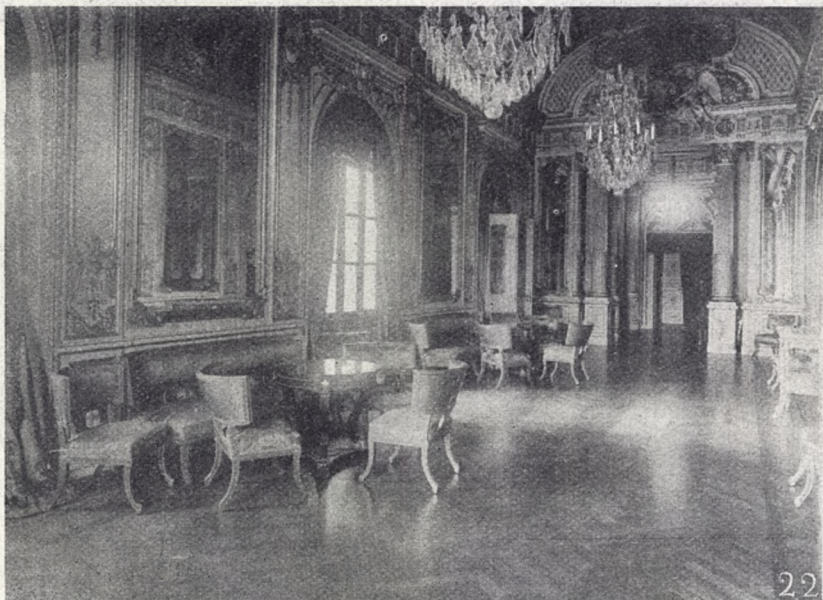
För resten, många av dessa konstnärer hade lätt kunnat komma att förbli intet annat än en herr Så och så i det ena eller andra borgerliga facket, om icke Tillfälligheten hade kommit och hjälpt dem att utnyttja de gåvor, som Ödet givit dem med deras strupe. Det kan vara rätt intressant att tänka efter, vad åtskilliga av de manliga artisterna hade för yrke, innan de alltså fingo ett kall. Richter, som haft framträdande partier i bl. a. "Iphi-

17

18

22

23

24

25

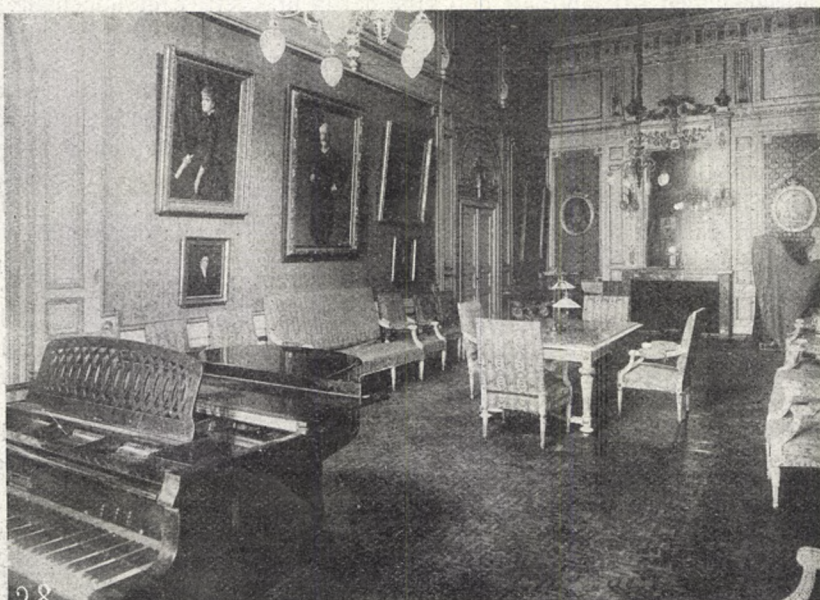
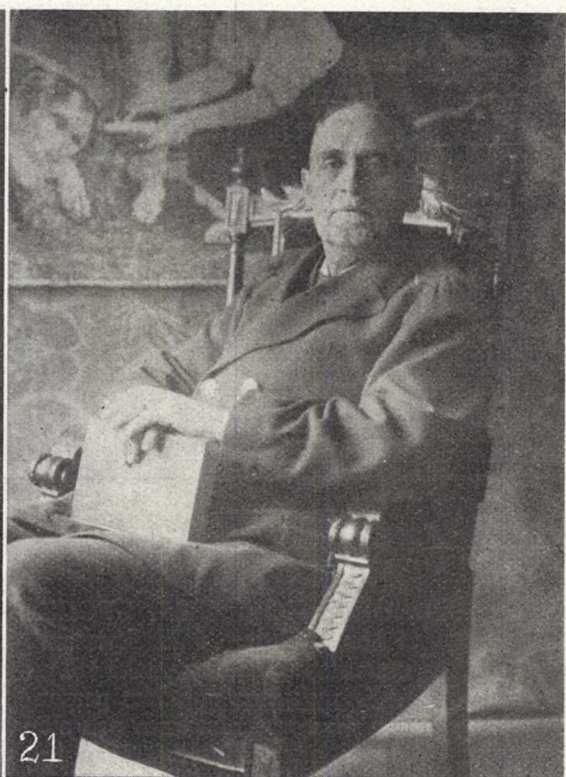

genia" och "Domedagsprofeterna", var posttjänsteman. Malm, som gjort teatern stora tjänster, var byggnadsingenjör och var som sådan med om att rita både teatern och riksdagshuset. Mandahl var affärsman och uppfinnare. Stiebel — vår utmärkte komiker — var kontorsman, och Oscar har avlagt organistexamen. Stockman var ursprungligen ornamentsbildhuggare, och det var som amatörkvartettsångare, han först fäste uppmärksamheten på sig. Nyblom, operaregissören, som numera är lärare i operaskolan, bär från ett tidigare skede även titeln löjtnant. Herou var mekanisk arbetare, innan han i unga år "upptäcktes". Hislop, som nu kommit ut i stora världen och vunnit berömmelse, var tidigare reproduktionsfotograf, och en högst skicklig fotograf är alljämt — vid sidan om allt annat — Sjöberg, som en gång i tiden, innan "kallet" kom och krävde honom, var chef för dåvarande Iduns grafiska anstalt. Molin var folkskollärare, när hans underbara röst gjorde honom bemärkt. Strandberg åter, som är den siste av den stora sångardynastien — son till Max — har ju från början kunnat vandra raka vägen.

E. TH.
(Forts.)

19. Operasångerskan K. Rydqvist-Alfheim. 20. Läraren i Operaskolan S. Nyblom. 21. Kormästaren M. Strandberg. 22 Kgl. foyern. 23. Operasångaren F. Eriksson. 24. Kapellmästare N. Grevillius. 25. Operasångerskan S. Whitefield-Althin. 26. Konsertmästare G. Turrichio. 27. Premiärdansör O. Tropp. 28. Artistfojern. — E. Holmén foto.

DEN NÖDSTÄLLDA BOKEN OCH DESS FÖRFATTARE.

FÖR EN TID SEDAN gjorde Idun, som läsaren kanske minns, en liten undersökning rörande vad våra författare leva av och kom till det resultatet, att det verkligen tycks finnas somliga, som leva av sina böcker. Det förvånar en, eftersom man eljes av åtskilligt ledes till den förmodan, att ingen i denna tid har något intresse av att goda böcker komma ut — ingen utom författarna själva. Och eftersom de ha detta intresse, våga de också i all blygsamhet begära att kunna existera. Lustigt nog har denna begäran väckt åtskillig indignation bland en upplyst allmänhet, som inte tycks tänka på vilken kulturskapande makt, som författaren representerar. Och det är, såsom var man vet, så, att alla, som ha med bokindustri att göra: sättere, bokbindare, förläggare och bokhandlare, skola i främsta rummet ha sin inkomst av boken tryggad, innan det kan bli tanke på författarens ekonomiska intresse.

I detta bokens och sitt nödläge ha författarna mer än förut börjat uppträda som kår, ja, t. o. m. *skandinavisk kår*, och i dagarna har *Nordiska författarrådet* för första gången sammanträtt i Stockholm. Författarrådet, vars medlemmar äro för Sverige Gustaf Collijn, för Danmark Sven Lange, för Norge O. Lie Singdahlsen och för Finland d:r Emil Zilliacus, har vid sitt möte fått fram många goda upp-

Det nordiska Författarrådet samlat till överläggning. Fr. vänster: Dr Emil Zilliacus (Finland), O. Lie Singdahlsen (Norge), teaterchefen Gustaf Collijn (Sverige) och Sven Lange (Danmark). — E. Holmén foto.

slag, som det nu gäller att i samlad trupp söka föra vidare. Det bästa stödet skulle emellertid författarna under ett sådant arbete naturligtvis ha i en allmän opinion, som erkände, att deras verksamhet är av nationellt och kulturellt värde — och som gjorde det till och med om ett sådant erkännande skulle kosta vederbörande kanske en hel femöring om året. Det finns kanske en möjlighet att få fram en sådan de breda lagrens opinion — men därtill återkomma vi en annan gång.

Genom dagspressen har redan meddelats vad författarrådet beslutat söka genomföra. Det är en liten stämpelskatt på översättningslitteratur, varav in-

komsten skulle komma de inhemska författarna till godo, statens övertagande av förlagsrätten till äldre, inhemsk litteratur (vilket förutsätter enhetlig nordisk lagstiftning på området) o. s. v. Och så höjande av statsstipendierna!

Egentligen är det egendomligt, att medan bildande konst och musik rikligen understödas av stat och enskilda genom fri utbildning för utövarna, mecenatskap o. s. v., får litteraturen nöjas med 20,000 om året i statsstipendier. Och vem hörde talas om en litteraturs mecenat (jo det finns verkligen en *rysk* sådan, en herr Czubin, som t. o. m. nu under bolsjeviktider bekostar utgivandet bl. a. här i Stockholm, av ryska författares arbeten) — i stället

för forna tiders faderliga mecenater ha vi fått styvfaderliga millionförläggare.

På tal om nordiska författarrådet kan nämnas, att i Finland ha författarna det f. n. så bra som nästan aldrig förr (där finns det förläggare, som *be* om diktsamlingar — o muser, flyt dit!): den höga kursen gör, att t. ex. svenska böcker ej kunna köpas där. I Norge ha författarna det ej heller så illa: en del av biografskatten kommer dem till godo, och för resten lever där av gammalt en vördnad för litteraturen, som ger dess utövare ett gott handtag. I Danmark och Sverige ha skribenterna det sämst.

EN GLIMT AV SANNINGEN. AV VERA v. KRÆMER.

HÄROMDAGEN KOM TILL STOCKHOLM återigen en flykting från Ryssland. Detta var en mor med två söner, maka till en av landets mest framskjutna politiska personligheter från den *första* revolutionen och alltså nu med ett pris på sitt huvud. Han har levat utomlands ett par år, hon har tills nu stannat hemma, det har sagts att hon är "en stor patriot", d. v. s. kände så stark samhörighet med sitt land, att hon ville hårda ut.

Nu har hon emellertid inte kunnat det, utan flytt. Av sin man har hon inte hört mer än än att hon på två år haft tre, på hemliga vägar överförda brev. Samma dag hon kom, innehöll förresten tidningen Socialdemokraten en skildring av hur hustrun och *två små döttrar* till en annan ryss, som står emot bolsjevismen, fängslats för att på detta hemska sätt mannen skulle drivas att stiga fram ur sitt gömställe — och mista huvudet.

Nu hade hon alltså lyckats fly, den dam, vilkens namn jag här icke vill nämna, därför att hon för första gången visade oss i sin egen person den nöd, i vilken den bildade klassen i Ryssland går under. För första gången såg man det för sina ögon — lidandet. De ryssar vi annars se här, äro välklädda och leende människor och befolka vår opera och konserter — ingen har ännu kommit som en bild av allt det vi läsa om.

Hon är ung och har ett fint ansikte, talar

flytande franska och är på det hela taget den typ, som man brukar kalla "mondän". Men hon kom i trasor, en tunn, svart klänning av något som varit fint material, omslöt henne. Hennes händer voro bara, bagage hade hon intet, underkläder att byta med inga. Hon var bragt så långt att hon inte mer tänkte på detta — det var ett passerat stadium. Bit för bit hade hon sålt sina kläder för barnens och sitt eget uppehälle. Nu fanns intet mer att sälja. I ett år hade hon mekaniskt gått skyld av den svarta resten av en klänning. Hon var blek men blodet rusade oupphörligt upp i ansiktet, hade hon varit en svenska hade man sagt att hon nyss gråtit. Hennes leende var gripande — på en gång trött, konventionellt och stolt. Det föreföll som om hon inte kunde tala om annat än hur man har det i Petrograd — på samma gång som det måste vara en tortyr att ideligen kretsas runt, runt detta oerhörda elände. Allt en kvinnas dagliga småplock var dött för henne. Hon hade lyckats komma långt bort från tanken på kläder — inte kläder att byta med, men tanken på att vara hel och vårdad så pass som en sjuksköterska får vara det i sin stränga uniform. Och nu måste hon långsamt arbeta sig in i detta igen, när hon kommit ut ur Ryssland, måste tänka på, att här har man handskar på händerna, en hyggelig hatt, en klänning, som inte bara skyler. Och varje steg ut i livet

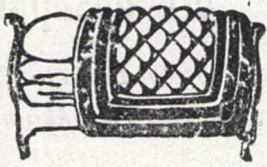
måste vara en förödmjukelse och en självövertvinnelse för henne. En fruktansvärd trötthet måste komma nu efteråt. Hon har hunnit längre bort än den har, som legat sjuk en tid och kan gläda sig åt att komma ut i världen igen.

Hon var i all sin stela kyla, sin rakryggade, trötta hövlighet en bild av en smärta så stor, att man först efteråt kan känna den fullt. Vi glömma henne aldrig, där hon stigit fram ur marternas stad och visat sig för oss. Alltid skall jag se hennes gest, när hon beskrev hur man ofta lägger sig i Petrograd, utan att under dagen ha förtärt *något som helst*: "Tidvis var kommunens soppa omöjlig för mig att svälja ner", sade hon och tog sig i detsamma nervöst åt strupen — och vi fingo en aning om vad vedervilja kan vara inför en föda, som råa människor slänga åt hungrande i av smuts klubbiga pytsar.

Månader och år skulle hon behöva av ro och varsam omsorg, innan hon kunde hämta sig och bli som förr. Men hon blir det aldrig mer, hon och alla de, som gått igenom detsamma, äro märkta för hela det återstående livet. Deras glädje är dödad, deras natters sömn är förgiftad, mot deras själar har begåtts våld och som vittnesbörd härom skola de gå omkring, med en ring av ensamhet slagen omkring sig.

**DUN
TÄCKEN**

Dubbelt hållbara mot
vaddtäcken.

Högsta komfort.

J. SVENSSON & BOURGHARDT

Täckfabrik och Fjäderrenseri

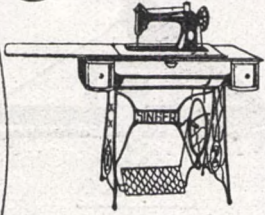
VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 &
121.

SINGER

Sybordsmaskiner

Gyllenhammar
Hafre-Gryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
Böra ej saknas i något hem.

OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-
must för klena personer och barn.

Från Ystad till **Yvytvål.**
Haparanda användes

Säljes i varje väl sorterad Par-
fym- och Herrekliperingsaffär.

Österlin & Ulrikssons
Kem. Tekniska Fabrik, Ystad.

**EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO**
är det bästa
på hela dan!

**PHOSPHOR-
ENERGON**
PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE

☉ Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträng-
ning och sömnlöshet. ☉

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontr. Prof.: PROFESSOR A. VESTERBERG.

S:ta Birgittaskolan 10 år.

Emmy Kylander.

S:TA BIRGITTA-
skolan i Stockholm har
i dagarna firat tioårs-
jubileum. Det är en
rik och betydelsefull
gärning, som dess stif-
tarinna och innehava-
rinna, fröken Emmy
Kylander på dessa tio
år utfört. Idén till
skolan fick hon genom
en tillfällighet — av
någon tidningsartikel,
som talade om en "mis-
sion för konstslöjdkun-
niga damer" — och hon har med ovanlig
praktisk duglighet och säker smak förstätt att
utveckla och leda detta speciellt kvinnliga fö-
retag. Skolans vackra, praktiska och förfinade
verksamhet har på många vis satt spår.
En mängd kvinnor ha vid den lärt sig att
praktiskt och med smak sy sina egna kläder.
Denna sida av skolans verksamhet skall f. ö.
utvidgas genom billigare afdonkurser för af-
färsbiträden o. s. v. Även personer i landsor-
ten kunna av skolan erhålla råd i hithörande
ting.

Som syateljé står S:ta Birgittaskolan också
som bekant bland de främsta, och det är väl-
bekant, hur den såsom en av våra bästa hand-
arbetskolor genom undervisning och utställ-
ningar gynnat spetsömnad och annat hand-
arbete. Med sina olika grenar är den ett fö-
retag av betydelse, som vilar på kvinnlig
praktiskhet och kvinnlig smak.

Spalten om böckerna.

Ludvig Nordström: *Döda världar i samhällsrym-
den.* Albert Bonniers förlag.

GOD OCH GLAD SKALL MÄNNISKAN VA-
ra, säger en gammal sederegel, och de som efter-
leva densamma torde näppeligen behöva någon an-
nan religion. Den innehåller på ett ungefär de tio
budordens quinta essentia. Det bryts dock mer än
skäligt mot det vackra lagbudet i fråga och därför ha
otrevnad och olust så stort svängrum i världen. Tit-
ta på människorna, på politiken, på affärerna, på
konsten och litteraturen — är det inte neddragna
mungipor, blängande ögon, hätska ord eller tung
kvidan allt som oftast.

När man därför möter en människa, vars blick och
stämma med humoristens värme bejakar tillvaron,
en människa som på diktens vingar lyfter upp hela
det gamla livsspektaklet i ett klarare ljus och säger:
se, detta är en totalvy av världen, lägg märke till
hur allt hänger samman från kontinent till konti-
nent, från hav till hav, uppmärksamma hur varje
enskild rörelse, varje enskilt liv går upp i den stora
helheten, mänskligheten, och besinna hur en sådan
livssyn liksom fejdar bort de låga tankarna och de
små synpunkterna och ger en djupare mening åt till-
varon — då får man ovillkorligen den uppfattningen
att man stött ihop med en glad och god människa.

Ludvig Nordström är en sådan i sin nya bok "Dö-
da världar i samhällsrymden", och vad han där för-
bäddar är avsett att utgöra inledningen till en i li-
terär form återspeglad världsbild, som han benäm-
ner totalism och som han ämnar tillämpa i en hel
serie böcker.

Han går i sanning till sitt omfattande värv ej med
"eftertankens kränka blekhet" utan med en frisk
munterhet och en godhetens avsikt, som man måste
applådera. Hjälden i hans dikt skall alltså icke bli en
enskild gestalt utan hela mänskligheten, i vilken de
otaliga krafterna befinna sig i en ständig växelver-
kan av kunskap, vilja och gärning, varur världsbys-
get skall stiga allt högre.

I den föreliggande inledningsvolymen behandlas
ännu inte stoffet enligt den totalistiska metoden.
Författaren har i stället format en ram att omsluta
det moderna släktet med, i det han givit en fram-
ställning av världshandeln och världsmarknaden
under det senaste seklet, "det moderna människoli-
vets grundstenar", och därmed också skisserat upp
en bild av Sveriges ekonomiska liv under samma tid.
Och den ramen innesluter en nog så brokig tavla av
svensk företagsamhetsanda under 1800-talets senare
hälft med köpmannen C. A. Lutherholm som det
bästa huvudet och den främste maktbesittaren. Han
bildar den gamla tidens avslutning och förbäddar
den nya, om vilken författaren säger att "männi-

**GAHNS
TVALAR**

**FÖRSTKLASSIGA
GULDMEDALJ STOCKHOLM 1897**

Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

**MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN**

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

**MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"**

*H. E. Ekströms
patenterade
Jästmjöl
välkänt sedan 45 år
Örebro Kem. Tekn. Fabrik*

**En skön
lindring vid bröstakkomor
uppnås omedelbart genom
SALAM**

Specialaffär för
**Sängar &
Sängutstyrselar**

Stockholms Nya Järnsängfabrik
(E. L. Ericsson)
Norrländsgatan 33
STOCKHOLM

DE SMÅ

STEINWAYFLYGLARNA

bevisa genom sin klangvolym att det givres ett ord dantag från den allmänna regeln, att endast en stor flygel kan giva en sångbar och fyllig ton.

STEINWAY & SONS. * Ensamagentur: LUNDHOLM'S PIANOMAGASIN STOCKHOLM JAKOBBERG & GATAN 39 GÖTEBORG MALMÖ

TRADE MARK

NESTLÉ'S BARNMJÖL

har varit i bruk snart ett halvt århundrade över hela världen. Rekommenderas av läkare och användes nu i de flesta barnsjukhus och barnhem i Sverige med utmärkt resultat.

Främst i världen ställer vår nya,

patenterade uppfinning ANGELICA-ORGLARNE

och med de främsta stå våra erkänt förstklassiga Pianon.

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken. Grund. 1865. Mästersamuelsg. 41, Sthlm. Verkst. direktör: M. Th. Dahlström.

Annonsera i Idun!

GER STYRKA GLANS OCH SMIDIGHET ÄT LÄDRET

skornas tid i världen är förbi. Människorna som sitt eget mål, det är döda världar, virvlande bort i samhällsrymden." Det är detta som skall bevisas i de följande volymerna.

Den nu utkomna delen, skriven med ett strålende lynne och fylld av dristiga kommersiella hypoteser, orienterande tillbakablickar och färgrika framtids-ansningar, lovar emellertid åtskilligt. Man kan visst ej alltid gå med på författarens meningar — allra minst då han vill göra gällande att de individuella känslorna och de individuella ödena snart skola ha spelat ut sin roll som bärande element i dikten — och strävandet att sammankoppla dikt och handelsstatistik till en konstnärlig enhet slår ej väl ut.

Men å andra sidan har Döda världar i samhällsrymden någonting i klangen som gör att man stannar och lyssnar. Helt nya toner äga väl icke dessa kläppslag, men de äro kanhända en morgonringning till ett skede i dikten med vidare idésfär, en anslutning till de röster, som förkunna altruismen i världen. — Författaren har illustrerat sin bok med en hel serie porträtt, sprungna ur hans eget stift. De äro flott gjorda, men om den ariska rasens stamfader finge se dessa dråpliga fysionomier, skulle han otvivelaktigt riva sitt hår och utbrista: det var horribelt vad ni vansläktats, pojkar!

E. H—N.

Alma Renborg 70 år.

DEN 5 OKTOBER fyllde fröken Alma Renborg 70 år. Född i Hova i Västergötland kom fröken Renborg redan vid unga år till Stockholm. Från statens högre lärarinneseminarium utexaminerades hon år 1871.

Efter tjänstgöring i huvudstaden som lärarinna, bland annat i Schückska skolan, blev hon år 1877 föreståndarinnan för Filipstads läroverk för flickor samt år 1884 föreståndarinnan för Östersunds kvinnliga läroverk. Härifrån avgick hon med pension år 1907 och har därefter varit bosatt i huvudstaden. Varmt intresserad för kvinnans ställning i hem och samhälle, var hon under sin vistelse i Östersund ordförande i därvarande kvinnliga rösträttsförening.

Måga hyllningar kommo fröken Renborg, vars hjärtgoda, fint intelligenta personlighet vunnit åt henne så många vänner för livet, till del på bemärkelsedagen. Vid en festlig kollation uppvaktades hon av f. d. elever samt kamrater och övriga vänner med blommor, presenter, tal i bunden och obunden form samt en mängd telegram.

Medan ridån är uppe.

FRANK WEDEKINDS SKÅDESPEL "Markis von Keith", Dramatiska teaterns senaste nyhet verkar halvt som en självbiografi av författaren, med den skillnaden att Wedekind var en intellektualist och fjärran från den simple äventyrarens låga finter, men liksom markisen en mångfrestare och en i miljonstädernas vimmel och depraverade kulturkretsar hemmastadd ande. Den verkliga modellen för markisen lär emellertid vara en spanjor, som ännu lever i Paris.

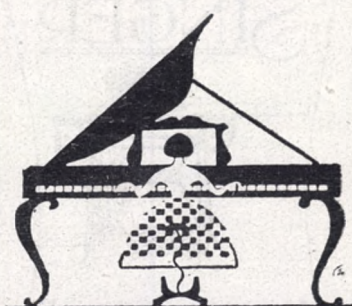
Allt detta har emellertid ett sekundärt intresse, huvudvikten ligger på skådespelets egen betydelse som livsskildring. Med kännedom om Wedekinds geni som dramaturg, ett geni, vilket ej följde uttrampade stigar utan djärvt trängde sig fram i livets labyrinter för att blotta drifternas spel och det rent patologiska i människans tillvaro, behöver man icke befara att stå likgiltig inför något som bär hans författarmärke.

I Markis von Keith för oss Wedekind in i ungefär samma lysande och ruttna Münchenmiljö som Henrich Mann med futuristisk konst skildrat i sin roman Jakten efter kärlek. Denne markis är ett människovrak i ordets sorgligaste bemärkelse, ja han är ett konglomerat av nästan allt dåligt som nämnas

I varje familj ett husapotek.

Lazarol och Lazarin det bästa för yttre åkommor.

Dagligen hända små olyckor, som skär- eller brännsår, ett slag eller någon annan skada. Huru äro Ni rustade? Ha Ni något lämpligt medel att sköta om skadan med? Om ej, skaffa genast från Er handlande en flaska Lazarol och en burk Lazarin. Dessa medel äro prövade i många miljoner fall och befasta mer och mer sitt anseende såsom hemmets apotek.

A.B. FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKER GÖTEBORG

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottningg. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

För **klena barn** giver **JECOROL** (Levertran med äggula) **överraskande resultat!** Rådgör med Eder läkare! Fås på alla apotek.

Husmödrar **WINBORGS ATTIKSSPRIT** har en oöverträffad arom och på grund av sin högre styrka ett mervärde av 30 öre per literflaska framför alla andra liknande fabrikat.

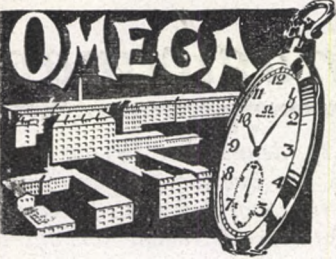
MENTHOLATUM

VARU-MÄRKE

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum. Pris i tuber kr. 1:25, i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes snart å alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum, Osterbrogade 4, Köpenhamn 0.

Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

VI TILLÅTA OSS göra vår ärade damkund krets uppmärksam på vårt stora urval av såväl enkla som eleganta Damklänningar. Många intressanta nyheter äro INKOMNA.

PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.
74 DROTTNINGGATAN 74
amk ädningsavd. 2 tr.

kan — men det finns ingenting tragiskt i hans gärningar och öde, endast lumpenhet, vilket gör att han ej ens väcker medlidande, då marken slutligen remnar under honom och han slungas bort som en spillra. Och hela den honom omgivande kretsen är likaledes maskstungen till själen, ett galleri av tveidiga eller psykiskt defekta existenser, som gör hela atmosfären stinkande. Den enda varelse, som har ett renhetsdrag över sig är den lilla Molly Griesinger, markisens till slavinna degraderade älskarinna, men hon stryks ut som kritstreck på en svart tavla. Just däri ligger för övrigt skådespelets svaghet. Det saknar balans, en etisk motvikt, ett försonande drag, som visar att även i detta livstrask finns goda krafter på djupet som det kunde löna sig att lyfta i dagen. Å andra sidan bör framhållas den säkert genomförda figurteckningen och dialogens rikedom på kvicka och dräpande repliker.

Herr *Svennberg* ger en nyansrik och slående sann bild av den fäle äventyraren, som jagar med en furies eld efter vad han anser vara livets lycka. Konstnären behärskar sina medel så väl att han, utan att slå över i det vämjeliga ställer karaktären i dess rätta ljus. Fru *Signe Kollhoff* som representant för den demimondäna överklassen med hela dess smidiga charme och andliga kyla skämde minsann ej bort uppgiften. Jag betvivlar att Münchens egna storheter på området ha en mera förförisk glans och mera raffinerade toaletter. Fröken *Borgström* gav fint den stackars förbisedda Molly, men ej var det någon uppgift för en skådespelerska med hennes djupgående talang. Herr *Winnerstrand* uppbar sin vemodiga roll — en melankolisk herre som vill utbilda sig till livsnjutare — med en konsekvens, som man knappast tilltrött hans komiska temperament. Smårollerna sköttes även bra, yadan från teaterns sida intet spars för skådespelets värdiga framförande.

*

Mrs Taradines inkvartering är ett harmlöst roligt engelskt lustspel, som bestämt kommer att lysa på Vasateaterns program till framåt jul. Den muntra handlingen med sina fyndiga situationer och kvicka dialog spelar mot världskrigets bakgrund och rör sig om en förtjusande kvinna *Mrs Taradine*, som till hälften är änka, när hennes man sedan ett par år övergivit henne och sedan ej vidare låter sig avhöra. Han dyker emellertid helt oförmodat upp i sin hustrus hem som kapten *Myrill* i engelska armén samtidigt som hustrun genom ett förfalskat telegram låtit honom dö för att få ut pengar på hans livförsäkring. Det komiska motivet är förträffligt utnyttjat genom alla akterna ända till den harmoniska slutscenen, som också har en fyndig poäng.

Till detta kommer ett utförande som hedrar Vasateaterns artistkår. Främst står fru *Tollie Zellman*, vars *Mrs Taradine* är ett litet mästerverk av fin och skålmsk lustspelskonst. Vilken natursanning över hennes spel och vilken utsökt dialogbehandling! Man tror mer än en gång under spelets lopp att man ej befinner sig på teatern utan avlyssnar någon situation ur verkliga livet. Som hennes älskvärda och lösmynta väninna utmärker sig fru *Sahlin* och herr *Widestedt*, *Lindlöf* och *Victor Lundberg* komplettera den utmärkta ensemblen.

ARIEL.

*

Intima teatern har tagit upp *Sacha Guitrys* "Min far hade rätt". Den parisiska succéspjäsen verkade emellertid på den svenska scenens bräder ganska ointressant — mest brodyr efter de gamla vanliga stramaljmönstren, och de finesser, som denna brodyr kanske ursprungligen bjudit på, gingo alldeles förlorade i ett på det hela taget föga lyckat spel. Herr *Carlsten* var tämligen ledsam under sina försök att verka parisisk, och *Einar Röd* hade en tröttande filmmimik och norsk brytning i talet.

En annan Parispjäs, "Kiki", har däremot gjort glänsande succés på *Blancheteatern*. Pjäsen är lekande lustig. Och fru *Alice Eklund* spelade huvudrollen med ett temperament, en kvickhet och en charm, som gjorde varje skiftning i framställningen fångslande. *Olga Andersson* återsåg man med glädje och trodde sig märka, att det kommit mera djup i hennes spel. *Ernst Eklund* och *Carl Wallin* voro utmärkta.

E. TH.

En kinesisk utställning pågår f. n. i Salong Strindberg, Englebretkstgatan 21. Det är utomordentligt vackert gammalt porslin, textilier (varibland praktfulla kinesiska morgonrockar, värdiga en mandarin), en mycket värdefull myntsamling etc. För utställningen står närmast en dam, fröken *Hansson*.

Enidams toilette är icke fullkomlig utan "4711" (Blå-guld-etikett). Den äkta kostliga doften av "4711" verkar förtrollande och utövar en sympatisk dragningskraft i sällskapslivet.

4711 Eau de Cologne

TVÄTT - PULVRET R E N E N

Oskadligt för händer och kläder.

Populärt genom sin stora tvålhalt och renhet.

Florodot-Tvålen

är damernas favorittvål och en idealisk barn-tvål.

"Jag kan ej undvara

mitt Auto-Piano", skriver en kund, "därför att musik numera blivit ett livsvillkor för mig. Ingenting har jag funnit så välgörande och lugnande för mina nerver som musik. Efter slutat arbete har min hjärna stort behov av förströelse och vila. Varje kväll tillbringar jag nu därför en stund vid pianot, och mitt sinne blir åter ungt och spänstigt vid att njuta av musiken.

Orsaken till att jag bytte ut mitt gamla piano mot ett Auto-Piano var den att jag ej haft tillfälle fullkomna min fingerteknik. Jag kan spela mina favoritmelodier enkelt, ifall det roar mig, men önskar jag spela någon större komposition och jag känner att min teknik ej räcker till, då sätter jag endast in en rulle och spelar t. ex. en Chopin Nocturne, vilken jag kan tolka alltefter min tillfälliga sinnesstämning.

Med Auto-Pianot ligga nu musikvärldens mästerverk öppna för mig, och för varje kväll blir jag andligen rikare, mitt sinne yngre."

F. L. ANDERSTEDT
MALMSKILLNADSG 9 - STHLM C
Specialaffären för Auto-pianon

Husvarna

Symaskiner

Aro hemmets bästa sparbössa.

Förmånliga avbetalningsvillkor.

HUSQVARNAS NAMN PÅ FABRIKATET

GARANTERAR FULLGOD VARA

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Aptilbilar, Vingasill, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkårl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker

GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

SVAR

På den i n:r 41 införda serien frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att priset för bästa svaret, 15 kr., denna gång bör tilldelas signaturen "Dieselbe", vadan innehavarinnan av denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r III. Alldeles säkert kan ni få ett rum på ett hotell, när som helst, förutsatt att det finns ledigt något. Ibland, vid stora festligheter, eller annat, som drar resande till en stad, kan det ju på somliga hotell vara upptaget överallt. I alla fall är det ju bäst att skriva eller telefonera dagen innan. Studera dessutom annonser, däri inackordering erbjuds. Skriv sedan dit och framställ edra anspråk. Ebon.

— Vaksamhets hem, Hantverkaregatan 23 a, kan alltid rekommenderas. I varje fall torde ni där kunna bli hjälpt tillräta. Telefon Allm. 14198.

— Då ni ej genast skall resa till Stockholm, vill jag råda eder annonsera (i t. ex. Idun) efter inackordering i familj, vilket torde bli både angenämt och billigt. Inackordering kan nu erhållas för 200—250 kr. pr månad, möjligen något billigare om rummet delas med annan inackordent. För endast rum får betalas ej under 100 kr. pr mån. och maten å t. ex. Margareta hushållsskola kostar 120 kr. pr mån. Ni kunde höra efter en fröken Thorsell, Drottninggatan 80, 2 tr., där kunde förr erhållas rum och inackordering mycket billigt. Eljes finns ju en massa pensionat, mer eller mindre dyra. Att genast få ett hotellrum skall ni ej lita på, ty man brukar i allm. få beställa sådant i förväg.

Dieselbe.

N:r 112. Om "Dagny" uppger namn och adress för redaktion och insänder dubbelt svarspost, skola enskilda brev tillstålla henne med upplysningar om hem, där hon torde kunna finna den vila hon söker. —

Hör efter vid Gårdsund, Redarön, Nynäshamn.

N:r 112. Res till Sigtunastiftelsen! I dess Hospits får ni stillhet och vila. Skriv till husmodern därstädes. A. F.-m.

— Vore det ej lämpligast för eder att annonsera om inackordering i ett gott och vänligt hem, där inga andra gäster finnas? Ni finge säkert svar om ni satte in en annons t. ex. i Idun. I annat fall finns bl. a. Nädhammars pensionat och vilohem, Gnesta; Fågellängens pensionat, rekreationsort, 1½ timme fr. Sthlm; Her-sereruds pensionat och rekreations-

Billiga o. bra äro Sveriges Urmakares A.-B:s äkta **VIKING-Väckarur**

Förnicklat fodral med mässingsboten. Stort mäs-singsverk. Kraftig väckning. Säljas under garanti av alla **Urmakare.**

Tillkännagivande.

Från och med den 15 dennes har firman P. A. Ström, Humlegårdsgatan 17, övertagit ensamförsäljningen av våra skodon för Stockholm med omnejd, och be vi att få åtnjuta samma förtroende som hittills och att även i fortsättningen få rekommendera oss uti nuvarande och blivande ärade kunders välvilliga hägkomst.

Högaktmingsfullt
A.-B. CONST. ROSELL,
RONNEBY.

Refererande till ovanstående, beder jag att få meddela att nu sedan jag övertagit ensamförsäljningen för Const. Rosells handgjorda skodon skall det bliva mig ett nöje att på bästa sätt vara till ärade kunders tjänst med dessa förstklassiga artiklar.

Högaktmingsfullt
P. A. STRÖM & Co.,
Humlegårdsgatan 17.

Ni är nervös,
hvarför då inte sluta upp
att dricka oblandat kaffe
och i stället blanda det
med Victoria Kaffe.

En enastående rekommendation:
Victoria Kaffet har bibehållit
sin rangställning i öfver 30 år.
Säljes i rullar å 25 och 50 öre

BY APPOINTMENT

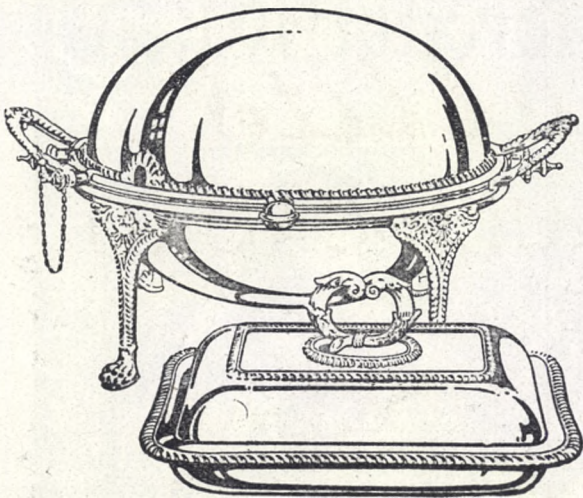
PRINCE'S NYSILVER MATSERVISER

("Caproon Mounts")

Prince's nysilver tillverkas uteslutande vid bolagets egna verkstäder i Sheffield och garanteras hålla en mansålder.

Fullständigt illustrerad katalog över skedar & gafflar och hushållssilver sändes per post franko. Prince's nysilver är den enda hållbara ersättningen för Sterling-silver.

Frukost eller sopp terrin £ 15—10—0
Serveringsfat med lock £ 7—0—0

MAPPIN & WEBB Ltd

158-162 OXFORD ST. W.I. 172. REGENT ST. W.I
2 QUEEN VICTORIA ST. E.C.4.
LONDON, ENGLAND.

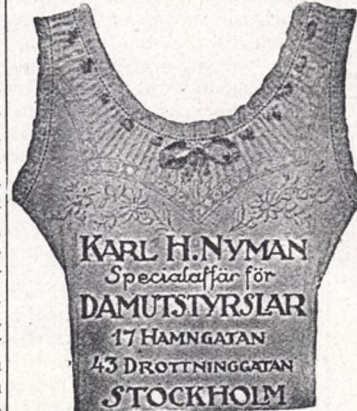
Representanter:
GULDSMEDSBOLAGET I STOCKHOLM
Regeringsgatan 1

AXA

Havre-gryn
"mjöl
"must

Giv barn och sjuklingar det finaste av allt:

AXA HAVREMUST

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUSTYRSLAR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

Låga premier
Förmånliga ullfkor

KÖP ALLTID

Edert behov av Koks,
Antracit, Hushålls-
kol och Maskinpres-
sad brännstov från

**OLAUS OLSSONS
KOLIMPORT AKTIEBOLAG**

som alltid leverera
högsta kvalitéer till
lägsta dagspriser
poster om 1 hl. och
därutöver

Telefoner:

Namnanrop "Olaus Olssons"

Dr E. Dujardins

Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar. Amagertorv 31, tisd. o. fred. 4.30—6. Byen 51. Privat Telef. Godth. 41 y.

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas

Tillverkare: **A.-B. ALBERT LEVY**
M A L M Ö

— var ej ledsen. Jag kommer åter
med M. ZADIGS Divinia Parfym och Tvål

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig

till

såser,

bakning,

maizenagröt

etc.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgi-
vande och mest stärkande
av alla moderna organiska
järnpreparat. Synnerligen
lättsmält föredrages det av
den ömtåligaste mage. Vid
blodbrist och svaghet av
största verkan. Dess ange-
näma smak gör att det med
lätthet tages av såväl barn
som vuxna.

Tillverkas å

**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM**
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

Förnämsta märke

Kurrik TÉÉT

Kvalitetsvara

C. A. STRÖMMERS H. A. B.
Grundad 1904
STOCKHOLM - RIGA

Sedan i marknaden utkommit

Melange

smörblandat margarin

bör varje husmoder undersöka i vilken grad hon med denna utsökta kvalitet kan replacera det dyra smöret. En alltigenom delikat vara som är för god för slitna reklamfraser.

Fås hos de förnämsta handlande.

Tillverkare:

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK - STHLM

hem, adr. Herserud, Lidingö; Hagabergs vilohem i Södertelje, fru Elisab. Ankarstrand, m. fl. Dieselbe.

N:r 113. Tvätta alltid händerna i varmt vatten och med någon mjuk tvål. Skölj dem väl och torka dem väl. Gnid så in med en blandning av sprit, glycerin, arnika, rosenvatten (blandningen fås på apoteket!) och dessutom fyller ni självsprickorna på fingret med Burows salva. Riktigt spackla in salvan, och så bind om med en gasbinda flera varv men ej för hårt. Huvudsaken är att ej luften kommer åt sprickan. Ni kan också ta en handsktuta utanpå bindan, som då ej behöver vara så stor. Upprepa detta varje dag minst en vecka i sträck eller ännu längre om så behövs.

A. F-m.

— Med all säkerhet försvinna självsprickorna om ni använder (Forts. i B-numret.)

ALUMINIUM-KOKKÄRL

MED LÖSTAGBART SKAFT

Äro billigast, därför att skoffet kan användas till flera skålar. Äro bränslebesparande, därför att de hålla utan att behöva tillverkas av onödigt tjock plåt.

A.-B. RADIUS, STOCKHOLM I. P.

Cloettas

GULD-CACAO & CHOKLAD

Förnämsta
svenska fabrikat

Säljes överallt

Porslinsservis

handmålad, konstnärligt mönster
för 12 pers. — 58 pjäser

Pris 122:95

WIKMAN & WIKLUND

Flemminggatan 17, Stockholm

Telefon: Namnanrop

Hemligheten

med Sunlight Tvål
är dess kemiska renhet.

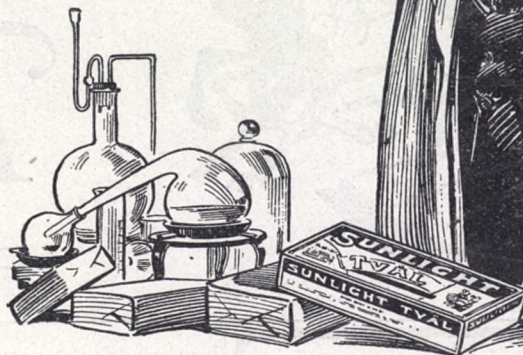
Målmedvetna forskningar och vetenskapliga metoder ha givit till resultat Sunlight Tvål. Dess överlägsenhet beror uteslutande på renheten och oskadligheten av de ämnen, varav den består.

Den största omsorg iakttages vid tillverkningen och är varje stycke Sunlight Tvål garanterat med

20,000 KR.

Denna summa utbetalas till den som kan bevisa, att något enda stycke Sunlight Tvål innehåller någon förfalskad beståndsdel eller skadliga kemikalier.

Lägg bort besvärliga tvättmetoder. Använd Sunlight Tvål. Den är ekonomisk, sparar arbete, tid och kläder.

SUNLIGHT TVÅL

"PROSIT"

Snuva är en tråkig gäst
Pix är bra o. Pix är bäst!

Askar i förseglade omslag: 75 öre
och i påsar: 25 öre.

KOCKUMS

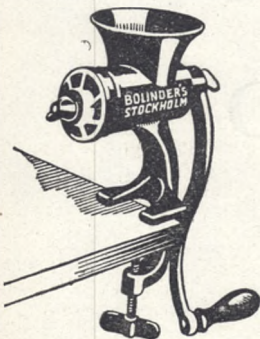

Emaljerade Grytor

starkast och vackrast.

STOCKHOLM FÖRSÄLJNINGSGÖTEBORG
DROTTNINGGAT. 57 KANTOR. MAGASINSGAT. 23.

KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

BOLINDERS

KÖTTKVARN

IDEAL

OUNBÄRLIG FÖR HUSMÖDRAR!

Oatine

Huden förnyas ständigt

Engelska och franska damer begagna sällan tvål och vatten i ansiktet, därför att huden blir torr genom denna behandling, och ofta blir den ömtålig och sträv.

OATINE-HAVRE-CRÈME rensar porerna, tränger djupt ned i dessa, avlägsnar damm och smuts, ger samtidigt huden näring; emedan Oatine har just dessa egenskaper och Oatinekuren är ytterst lätt, består blott av lätt ingnidning och avtorkning ett ögonblick därefter, så kan ni icke blott bevara er teint, utan få en vacker, klar, frisk, välskött hy.

Mottag endast Oatine, som är vit, välluktande och välgörande för er hy. Oatine fås i burk eller tub, och extra stor burk.

OATINE SNOW är lätt och vit som snö, vid lätt ingnidning uppsuges denna enastående crème ögonblickligen i huden, fås i vanlig burk, och stor burk.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

En med stort intresse emot- sedd filmpremiär

Skandinavisk Filmcentrals
första stora inspelning för säsongen

BODAKUNGEN

Förf. och regissör: GUSTAF MOLANDER

får inom kort premiär på PALLADIUM i Stockholm
samt en del större teatrar i landsorten.

BODAKUNGEN

är en verkligt litterär film, med stark
handling och genomträngd av vacker,
skär poesi.

I huvudrollerna: Egil Eide, Winifrid Westower, August
Palme, Elna Henning, Wanda Rothgardt, Hilda Casten-
gren och Frans Envall.

Löftets land.

Berättelse av HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

(Forts.)

SARA ALELIA HADE SUTTIT TYST och mycket stilla och ögonen hade levat stora och hemlighetsfulla i det bleka ansiktet. Då hon till sist talat hade hon sagt, att hade hon väl ej stundom förstått sig själv i detta stycket, men känt sig som ett käril för Herrans hemlighet och vardt väl den hemligheten ej uppenbarad här på jorden.

Magister Sahlén svarade, att han nu, då han fattat sitt beslut, önskade att den icke måtte bliva det, men blef den det, så ville han, att hon skulle minnas hvad han sagt henne.

Sara Alelia satt som förut. Det blev tyst, elden i spiseln började bli nedbrunnen, lågorna levde svaga över glöden.

Så reste sig magister Sahlén, han räckte Sara Alelia handen till god natt, för att gå ut i förstukammaren, där han hade sin sovplats. Så kastade han en blick bakom muren för att se om där var ved inne tillräckligt för morgonen. Han tog sin mössa och sade, att han gick ut efter ett fång.

Sara Alelia satt kvar framför spiseln. Hon visste ej hur länge hon suttit, då hon liksom vaknade upp vid tanken att magister Sahlén dröjde besynnerligt länge ute efter veden. Hon steg upp och gick ut på förstubron. Det var något månsken, men dock ej mera än att hon först sedan hennes ögon något vant sig vid mörkret såg magister Sahlén stå lutad mot väggen till vedboden, hon hörde också som stönande ljud ifrån honom. Då hon var framme hos honom, såg hon honom stå med handen mot vänstra ögat, från vilket blodet strömmade ned.

Magister Sahlén lugnade henne, det var inte farligt, sade han, men han talade med svårighet och det var tydligt att smärtan var nära att bli honom övermäktig. Sara Alelia tog hans hand för att få honom med sig in. Hon kunde inte fråga, inte tala, hon tänkte endast, att han kunde inte vara skjuten, då hon inte hört något skott.

Då de komma in sjönk magister Sahlén ned på en stol, blodet strömmade alltjämt under handen från ögat, och stora svettpärlor stodo i hans panna. Men han lugnade endast Sara Alelia: då han kom ut från vedboden hade en karl, som han igenkände som Mats Norman, stått på lur och drivit något som säkert var en skarpt bräddad skidstav i hans öga. Smärtan hade varit så stor, att han ett ögonblick liksom förlorat sansen och i det ögonblicket hade Mats Norman försvunnit. Men alltjämt upprepade han, att det icke var något att bry sig om.

Sara Alelia hörde på som bedövad under det hon gick och sökte fram rent linne till förband. Men hon tänkte på, att Albin ett tag under kvällen sagt sig märka att något rörde sig utanför fönstret och även gått ut för att se efter, men kommit tillbaka och sagt att han ej kunnat upptäcka något. Man hade sedan ej ägnat någon uppmärksamhet åt saken, men Sara Alelia kände sig nu som överväldigad av självförebåelse, att hon varit så korttänkt och ej blivit misstänksam, då hon ju vetat att Mats Norman alltjämt var förgjord med sitt hat till magister Sahlén.

Magister Sahlén hade rest sig och gått mot dörren, men då Sara Alelia förstod, att han ville gå ut för att hon ej skulle se hans plågor, hindrade hon honom.

Hon förband ögat, det var en blodig massa och så djupt genomstunget att det ej kunde

vara tanke på annat än att dess syn var släckt för alltid.

Magister Sahlén skämtade i sina smärtor under det Sara Alelia förband honom; han blev ej den förste enögde krigaren, sade han, och blev nog ej heller den siste.

Sara Alelias tunga var som fastlåst. Magister Sahléns seende öga häftade vid hennes bleka ansikte och i hans plågor fick hans eget ett sken av lycka. Alltjämt lugnade han henne, att det ingenting var att ängsla sig för.

Efter vid pass en halvtimme upphörde smärtorna helt plötsligt som om ögat nu var dödt och ej kunde värka mera.

Magister Sahlén tackade Sara Alelia och sade henne god natt för att gå ut i förstukammaren till Norenien, där han sade sig skola sova gott.

Då han gått slog oron Sara Alelia, att illgärningsmannen även kunde gå på lur kring huset.

Hon gick ut på förstubron och lyssnade.

— var det den kvällen Mats Norman utrett sitt nidingsdåd som jag stod på förstubron vid midnattstimman och såg den stora eldkulan med eldsriset gå öfver firmamentet. Och vardt det till Herrans tecken till mig att han är hämnaren, att jag intet hade att taga hämnden i min hand. Och var från det ögonblicket Zachris i Taflekärr utstruken af min ohoga, och lämnad Herrans vrede i handom och hade jag aldrig mer oro eller bryderi i min själ för den mannen, vetandes att Herran gifvit mig tecknet att han var hämnaren öfver allt detta."

Magister Sahlén gav vika för Sara Alelias böner och lovade att stanna på Rombäcksvallen ett par veckor eller till dess man kunde vara viss om att ögat var läkt. Dess förstörrelse var så fullständig, att det inte kunde vara att hoppas på någon räddning av synförmågan genom att fara till Umeå och söka läkarehjäl, det var endast att hoppas på god läkning.

Den första veckans dagar gingo stilla fram. Det var som om magister Sahlén dragit sig något tillbaka från Sara Alelia, han höll sig mycket i sin kammare och på kvällarna sade han god natt på samma gång som Norenien och drog sig tillbaka med denne.

Sara Alelia vakade mycket den veckan. Det är i hennes anteckningsbok många anteckningar av hennes hand från just den tiden.

— "frukta dig intet: ty jag hafver förlossat dig; jag hafver kallat dig vid namn, tu äst min."

— "Efter tu så dyr för min ögon aktad äst måste tu ock härlig vara; och jag hafver dig kär; — Så frukta dig nu intet; thy jag är när dig."

— "Alle the som med mina namne nämnde äro, nemliga, the jag skapat hafver till mina härlighet, tillredt them och gjort dem."

— "Frukta dig intet, ty jag är med dig; vik icke af, ty jag är tin Gud: jag styrker dig, jag hjälper dig och jag håller dig vid makt genom mina rättfärdighets högra hand."

— "Si om tröst var mig stor ängslan, men tu läst mig vårda om mina själ ganska hjerteliga, att hon icke förderfvas skulle, ty tu kastade alla mina synder bakom dig."

— "Alltså skola Herrans förlossade vända om, och komma till Zion med fröjd; och evig glädje skall vara på deras hufvud: glädje och fröjd skall fatta them, sorg och suckan skall i frå them fly."

— "Ty jag håller thet så före, att denna tidens vedemöda är att räkna såsom för intet emot then härlighet som på oss uppenbaras skall."

— "Var trofast intill ändan så vill jag gifva dig lifsens krona."

Om dagarna var Sara Alelia mycket blek och stilla. Norenien ögon voro ofta fästa på henne, med stor tankeskärpa i uttrycket.

I början av andra veckan blev det tydligt för alla att magister Sahlén på något sätt hade det ont. Han höll sig mest för sig själv; han satt med vid måltiderna, men det var tydligt att det kostade honom svår ansträngning. Då Sara Alelia frågade, om det var ögat som åter var honom till plåga förnekade han detta dock bestämt. Han medgav på det hela inte att något fattades honom.

En morgon i midten av andra veckan kom Norenien in i köket och frågade efter magister Sahlén. Han hade stigit upp och gått ut från kammaren midt i natten och sedan ej kommit tillbaka, sade han.

Sara Alelia behöfde ej höra mera för att förstå vad som skett. Magister Sahlén hade lämnat Rombäcksvallen.

Hon gick ut och såg att han tagit skidorna och visste då, att det var omöjligt för henne att söka följa honom, han följde då inga vägar utan for fram genom skogarna och skar snön så här dags lämnade inga spår.

Det var den förmiddagen Norenien kom inbärandes med grannfolkets lilla tvåmånadersgamla flicka, Sara, i köket. Hela förmiddagen medan Sara Alelia gick där i sina sysslor, satt han med den lilla på sitt knä, vyssjande henne med stora, nog så underliga åtbörder då hon sov, då hon var vaken hoppade och hissade han henne, det var en hel föreställning med konstiga ord och åtbörder, och Sara Alelia kände att föreställningen var för henne, utan att hon dock kunde förstå hans avsikt med densamma.

På middagen for Albin ned i ett ärende till Skatböle.

Det var sent då han kom hem, Sara Alelia satt ensam uppe och väntade honom med kvällsmat. Då han satt och åt berättade han, att till Sjöbergs, där han varit inne, kommit en som for omkring med häst och köpte upp vilt. Han hade berättat, att han i mörkningen vid pass milen från kyrkbyn, mött en man, som kom på skidor, men som bett honom vända och köra honom ned till kyrkbyn, då han hade svår värk i sina ögon och inte längre såg att ta sig fram. Han hade inte kunnat göra annat, då han såg att mannen stod blind framför honom. Den olycklige hade inte sagt sitt namn och även velat att mannen ej skulle tala om saken där han for fram. I Skatböle, där man visste om Mats Normans illgärning, hade det stått klart för alla att det varit magister Sahlén. Och det fanns ju inte tvivel om det, menade Albin.

Nej, det var ju inte att tveka om. — Sara Alelia satt alldeles stilla framför spiseln, det var ju så många blindas väg, att de fått ena ögat skadat och förstört och så hade värken slagit sig över i det andra, tillade hon. Albin åt under tystnad, då han slutat och tog sin mössa för att gå in i kammaren bad Sara Alelia honom sitta ned, då hon ville tala med honom. Hon sade då, att hon redan i kväll tog hästen och åkte ned till kyrkbyn. Och han fick nog vara beredd på, att hon inte så snart kom tillbaka, då hon skulle försöka få magister Sahlén med sig till Umeå. Han skulle heller inte bli orolig om hon blev borta ännu längre — ett par månader — fanns inte nöjaktig hjälp att få i Umeå, så var det att fortsätta resan ned till Stockholm. Det var i hennes hus och för hennes skull magister Sahlén kommit i olycka och det var också hennes sak att bistå honom så långt hon kunde. Hon talade med Albin om ett och annat, som var att tänka på för den närmaste tiden. Hon sade, att hon inte trodde att Norenien skulle bli honom till någon egentlig

svårighet, det troliga var att han snart gav sig åstad igen. Inte ett ögonblick hade Sara Alelia oro för Erik Anton, då hon lämnade honom åt Albin. Han skulle säga honom, sade hon, att mamma kom tillbaka så snart hon kunde och skulle ha med sig en ny stentavla åt honom. Hon hälsade till grannfolket och bad Albin bistå mannen så mycket han kunde. Om Albin så ville stanna uppe och hjälpa henne komma i väg, var hon tacksam för det. Hon var angelägen att få skridslädan gott bäddad med hö och de bästa hudarna och fällarna.

Albin gick så ut för att styra med sitt. Sara Alelia gick upp på vinden och hämtade den gamla sälskinnsväskan. I den lade hon ned det nödvändigaste. Så klädde hon om sig och satte på sig sin söndagsklänning som var av hemmavävt grått ylletyg. Sara Alelia brukade samma mått på sina kläder nu vid fyllda trettioett år, som hon gjort vid aderton. Hennes gestalt hade helt bevarat sin finlemmade spenslighet.

Hon tog med sig i det närmaste allt vad hon hade i kontanter, något mer än två hundra Rdr. Banco och förvarade pengarna i en liten påse av svart sammet som hon hade innanför klänningslivet.

Då hon klätt på sig ytterkläderna gick hon och kysste Erik Anton, där han sov i fällbänken. Hon lade en bit kandsocker bredvid honom, att han skulle finna det, då han vaknade.

Då hon kom ut kom Albin just med hästen fram till bron.

Det gnisslade under medarna och frosten gnistrade över snön. Albin lämnade Sara Alelia tömmarna. Det var aldrig mycket talande och påminnande då Sara Alelia för hemifrån, hon visste, att Albin tänkte på allt lika väl som hon.

"Nu ska ni stå på er bra", sade hon endast och tryckte hans hand.

Albin nickade och steg upp på trappan. Sara Alelia manade på hästen. Den lilla klockan pinglade sprött. Stjärnorna stodo stora och stilla och det brann ett klart norrsken högt upp mot zenith.

XXXXI.

DET VAR ÄNNU NERMÖRKT, DÅ Sara Alelia på morgonen körde in i kyrkbyn. Det lyste dock i köket hos garvarens och hon körde dit upp och fick in hästen. Där visste man emellertid intet om magister Sahlén. Utan att stanna och få kaffe och något att äta, som man bad henne om, gick Sara Alelia genast ut och neråt igen. Hon visste att magister Sahlén, då han vistades på platsen brukade bo hos ett folk i en gård längst ute på handelsplatsen, där han hade ett rum stående. Hon gick bygatan fram, stjärnorna stodo ännu klara på himmelen, byn höll just på att vakna och ett och annat fönster började lysa av skenet från spiseln. Men allt var tyst, det var intet annat ljud än hennes fotsteg mot den frostiga snön.

Då hon kom fram mot gården, såg hon att det lyste från en kammare på övre botten. Hon tänkte klart, att det var hans kammare och där var han nu, det fanns inte tvekan hos henne.

På förstubron mötte hon en man, som kom med en brinnande pörtsticka för att gå ut. Hon frågade, om magister Sahlén fanns i gården. Jo, han bodde uppe på botten. Sara Alelia tänkte ett ögonblick fråga om honom, om han var sjuk, men så kände hon det överflödigt och gick förbi

mannen och in i förstugan, där hon i skenet från pörtstickan såg en brant trappa, mest som en stege, leda upp till loftet.

Uppkommen såg hon i dörrspringan sken inne från kammaren. Hon tänkte inte på att lyssna för att erfara, om han var uppe eller liggande eller sovande eller vaken, inte heller knackade hon utan steg endast in.

Det var eld i spiseln, som lyste upp, hon såg magister Sahlén sitta framme vid fönstret i en ställning så att hon skulle ha trott att han suttit och sovit, om han ej hastigt rest sig. Hon kom fram emot honom, men hon såg, att han inte urskiljde att det var hon.

Då hon hälsade och han hörde hennes röst gjorde han en åtbörd som för att värja sig och ville så gå undan henne.

Men Sara Alelia stod framför honom, nu var hon här och nu gick hon inte och nu ville hon ha honom med sig till Umeå, sade hon. Vid att hon stod och ansträngde sig att tala fast, med säker röst häftade hennes ögon stora och glänsande vid hans ansikte.

"— var det den stunden jag stod inför Joel i kammaren och förnam, det hans ögon väl voro släckta för alltid, att Guds lykta sänkte sig neder i min själ och det vardt ljusst derinne och jag såg och förnam huru Han det menadt, att var väl den kärleken af Honom och intet att likna vid den jordiska, och var den mannen nu min högsta lott och del."

Men Sara Alelia sade då ej något till Joel

Sahlén. Alltjämt ansträngande sig att göra sin röst fast upprepade hon endast att de nu skulle fara till Umeå och söka läkarehjälp.

Magister Sahlén, som nu stod lugn framför henne, sade då, att det varit hans egen avsikt att komma i väg dit och att han redan i går kväll gått i författning om skjuts till nu på morgonen. Hon kunde således vara lugn för, att han ingenting ämnade underlåta som kunde försökas, men hon skulle inte tänka på att följa med, han hade fått löfte om långskjuts och en säker karl, hon kunde vara lugn för honom även i det fallet.

Sara Alelia stod och kämpade med en rörelse, som höll på att bli henne övermäktig, det dröjde innan hon kunde tala, men då sade hon, att fick hon nu inte följa honom så lade han på henne tyngre börda än hon trodde sig om att kunna bära.

Åter gjorde magister Sahlén samma åtbörd som för att värja sig och steg undan henne. Sara Alelia såg ett uttryck av så bestämd väg-

Ovanstående effektfulla bilder framställa scener ur Gustaf Molanders film "Bodakungen", som mändska nationalteaterns utmärkte karaktärsskådespelare, Winifred Westower, August

ran, av ett så fast beslut i hans ansikte, att hon ett ögonblick stod slagen inför det.

— hade jag väl aldrig öfvervunnit Joël i den striden då han i sin olycka ville fly mig derest min kärlek ej varit i Herranom så att i den samma var den makten som stillar all slags örlig i verldene, som sönderbryter bogan och sönderbråkar spetsen och uppbränner vagnar-na i eld.”

Sara Alelia var alltjämt stilla men orubbligt fast inför magister Sahlén. Det var hennes rätt att följa honom sade hon, det var i hennes hus och för hennes skull han kommit till skada och hon var därför närmast att stå honom bi; det var vad hon mest framhöll.

Joël Sahlén gav med sig, de talade sedan och bestämde om resan, men Sara Alelia märkte väl, att ännu var han icke öfvervunnen utan skulle han endast söka en utväg att komma ifrån henne.

— stod i dessa dagar i de stora svårigheterna min lit fast till Herran, att hvad Han sammanfogat det skulle han icke återskilja och kun-

de all den sorgen jag hade för Joëls olycka icke afskilja mig från lyckones delaktighet, att min kärlek nu var bärgad undan allt tvivel och misstanka, såsom en kornkärve den där införd varder i rättan tid.”

XXXXII.

DET VAR JUST I DE DAGAR, DÅ Savolaksbrigaden tågade genom Västerbotten till Umeå som magister Sahlén och Sara Alelia gjorde sin resa. Brigaden marscherade knappt ett skjutshåll framför dem, överallt där de rastade eller hade nattkvarter, hade man haft inkvartering; ryktet, som brigaden haft med sig, att ryssarna ämnade begagna sig av den starka isen över Kvarken, mellan Vasa och Umeå närde oro i sinnena.

Magister Sahlén var väl känd i de trakter, där de åkte fram och folk såg upp till honom med stort förtroende. Han hade varit många hjälpare och man var van att vända sig till honom då man trängde till hjälp i råd eller dåd. Även nu då det spordes att de kommit till en by och kört in i en gård, stod det snart folk i köket. Men det blev till stor tystnad, då magister Sahléns olycka blev känd. Där han stod framför dem utan för många att urskilja dem fingo ansiktena ett uttryck som om man fått ett nytt stort bekymmer, många drogo sig stillfärdigt tillbaka, de som hade något särskilt trängande att tala om

dröjde tveksamt och hade svårt att komma fram med vad de hade på hjärtat.

Sara Alelia var också angelägen att magister Sahlén, skulle ha största möjliga stillhet. Hade hon fått honom till vila i en kammar, gick hon själv ut och talade med dem, som frågade efter honom.

— hade jag denna resan väl ingen annan tanka än att den kronan som nu var satt upp på mitt hufvud, som var ägandet af den mannen, den skulle aldrig varda fallen, att min idkliga ohoga var, huru jag honom bevara skulle.”

Det talades inte mycket under deras resa, de åkte stundom milen, utan att något blev sagt. Det var långa stjärnljusa kvällar, norrskenet brann särskilt grannt den vintern.

— var det stundom min åstundan vid att jag såg norrskenet det Konung David, som så härliga besjungit Herranom i Ljungelden och tordönet och vädren och vattufloderna och kommit till nordanlanden och fått skåda norrskenet, det der stundom den resan var lika Herrans härlighets klädnad den der fallt fram genom himmelen. Men vid att jag såg allt norrskenet och hela det strålande firmamentet led min själ svårliga, att Joël nu intet såg av allt detta och syntes mig väl Herrans råd obegripligt att han på denna vägen skulle leda mig utur nödene och låta mig till denna äran komma.”

Hela tiden kände emellertid Sara Alelia att magister Sahlén endast satt med tankar huru han skulle komma undan henne. Hon hade nu flera gånger sagt honom, låtit honom förstå, att hon nu hade visshet, att alla tvivel nu voro försvunna.

— visste väl Joël vid att jag talade vid honom om detta, att mitt vittne var i himmelen och den mig känner i höjdene att han icke tviflade på mina ord, men kunde jag dock icke öfvervinna hans beslutning att han skulle ifrån mig, och såg väl ingen meniska våra de strider den resan allenast det allseende ögat hafver dem teknat.”

Då de på kvällen efter femte och näst sista dagsresan kommo till den gård där de skulle ha nattkvarter hörde Sara Alelia inne från kammaren underliga ljud, som från en mycket sjuk människa. Hon fick veta att det var en finne av menige man av inkvarteringen som lämnats kvar då han var dödssjuk. Han hade nog inte långt igen menade man.

Sara Alelia hade inte mera än fått av sig kläderna och ställt för magister Sahlén förrän hon gick in till den sjuke. Han låg i mörkret. Hon fick ett talgljus av husmodern, som hon satte på stolen invid sängen. Det var en ung man, han kunde knappast vara över tjugufem år. Sara Alelia torkade svetten, som stod klar och ymnig i hans panna.

— lofvad var Herran som gifvit mig den förmonen, att jag aldrig frågat efter känd eller okänd utan var denne finske krigaren nu såsom min son, att jag ville säga honom: jag är din mor, jag är när dig och skall icke gå ifrån dig. — Såg jag att blodet stod hårdt åt hjertat på honom och gick jag ut i köket och sade att ville jag slå åder på honom. Men var där så liten resolution på kvinnfolken att jag icke fick någon att bistå mig, och bad jag så Joël följa mig och hålla armen åt mig, det han gjorde, och slog jag så åder på krigaren, befalandes Herranom min Gud effekten och utslaget, och var väl denna aktion Honom välbehaglig, ithy den sjuke vardt lugnare och upp-

den 25 dennes får sin premiär på Palladium härstades. Huvudrollerna innehavas av Egil Eide, nor-
malme, Wanda Rothgardt, Uno Henning, Frans Envall och Hilda Castegren.

slog efterhand ögonen men vid att han bjöd till att tala förmärkte jag att hans onda bestod i halsen. Var han som renmossa i munnen ända fram mot läpparna och kände jag igen den sjukdomen på utseendet och lukten, som stod svår ur halsen, att den var dödens och ett svårt gift som från den ene slog den andre."

Sara Alelia vakade ensam hos den sjuke den natten. Hela tiden satt hon vid hans säng. Han föreföll henne så sjuk, att hon inte visste om han hade uppfattning av att hon satt där. De stunder han låg lugnare grät han mycket.

"— varder jag aldrig förglömmades de tårarna, att de runno stora och stilla utför detta dödsens ansikte och att jag intet kunde säga allenast sätta min lit till Honom som hafver sagt: "Jag räknar theas flykt; jag fattar theas tårar uti min lägel, utan tvifvel räknar jag them."

Den sjuke låg som om han fallit i dvala, Midnattstimman stod stilla, i stor tystnad, då dörren sakt öppnades och magister Sahlén kom in.

Han ville att Sara Alelia skulle gå och söka vila, han ville sitta hos den sjuke, om det kom något på, som han ej kunde reda sig med skulle han kalla på henne. Då Sara Alelia ej ville höra talas därom, stannade han dock kvar.

"— var det den natten då den finske krigaren utandades sin sista suck att jag inför dödsens väldighet lade min hand i Joëls och tog han då ej sin hand bort, men drog han mig sitt hjärta nära och såg väl jag, fattiga syndare, i den stunden himmelen öppen och Herrans nåd outgrundlig öfver mig."

XXXXIII.

I UMEÅ VÄNDE DE SIG TILL EN gammal läkare, Jonas Bachæus. Han var känd över hela Norr- och Västerbotten för sin goda insikt i ögonsjukdomar, dem han behandlade på sitt särskilda sätt med salvor och dragande plåster. Det våldförda ögat var för alltid tillspillogivet, men det andra gav han hopp om. Om magister Sahlén minst sex månader stannade under hans behandling trodde han att han fullständigt skulle kunna få upp synförmågan på detta.

"— var väl det budskapet att Joël skulle återfå synen alltför dyrbart, att jag jublade inför Herrans ansikte, prisandes hans nådiga vilja och välbehag."

Men på tredje dagen av deras vistande i Umeå sjuknade Sara Alelia häftigt i huvudvärk och halsont och feber. Hon var från första stund viss om vad sjukdom det var, att hon fått den av den finske krigaren i Djeckneboda.

De hade kvarter hos en handlande, där Sara Alelia även bott, då hon var nere för Lydia. Där blev hon nu liggande. Hon hade från första stund ingen annan tanke än att sjukdomen skulle bli döden för henne, som hon sett den bli det för krigaren.

Det första dygnet låg hon mycket stilla och tyst och visade att hon inte ville tala. Men tredje morgonen, då magister Sahlén kom in till henne räckte hon båda sina händer emot honom och hennes ögon strålade mot hans ansikte:

"Lofvad vare Gud, jag hafver nu ingenting, som oroar mig. Med Herrans vilja är jag förnöjd."

Sedan började hon tala honom till tröst och uppmuntran. Åtskildje Gud dem på jorden ville han förvisso förena dem i himmelen. Sedan talade hon om Erik Anton. Hon hade under natten nedskrivit sin vilja och ville nu ha den skriftligen bevitnad. Magister Sahlén skulle såsom Erik Antons förmyndare tillsammans med Albin Kron bruka och bebo

Rombäcksvallen, hans uppfostran lämnade hon lugnt åt magister Sahlén, hon gjorde sig däröver inga bekymmer."— allenast om han städse hafver Gud för ögonen går honom väl till lif och själ."

Magister Sahlén ville sitta och hålla hennes hand, men hon ville ej ha honom så nära, då hon fruktade för smittan. Han måste leva för Erik Antons skull, om han också eljest gärna velat följa henne. Men hon ville ha honom inne i rummet och hennes ögon stodo stora och strålade mot hans ansikte.

Magister Sahlén var till det yttre lugn, men hans ansikte röjde en själ i hård kamp, han släppte aldrig hoppet, att hon skulle leva, det var som om han kämpat om henne. Då tillståndet dag efter dag blev sämre och läkaren tycktes ordinera och ställa på måfå utan hopp, stod hans bleka ansikte med de förbundna ögonen med samma stämpel av en vilja som var oböjlig. Handlandens hustru var Sara Alelia mycket tillgiven; hon grät mycket, nästan jämrade sig då det till synes led mot slutet. Magister Sahlén talade bestämt, nästan hårt till henne. Hon dog inte, hon skulle leva, hustrun såg på den blinde mannen som om han varit sinnessvag.

Natten mot sjunde dygnet hade Sara Alelia flera gånger varit så nära kvävning, att man varje ögonblick varit beredd på slutet. Men fram mot morgonen började hon andas lättare, hon föll i sömn och sov ett par timmar, då hon vaknade var det tydligt att sjukdomen vänt sig mot hälsa.

"— var väl ock den sjukdomen jag hade i Umeå en av Herrans många nådesbevisningar mot mig, fattiga själ, att Han ville visa mig, att Hans namn är mig ett fast slott och i dödsbyggans dal, dit min själ löper till och varder härliga beskärmad."

Medan ridån är uppe.

Kammarmusikföreningens första konsert med hrr Sven Kjellström, Gösta Björk, Einar Grönvall, Carl Christiansen och fru Märta av Klintberg som exekutörer, fylldes av Franz Berwalds stråkkvartett nr 2, a-moll, Brahms Cello-sonat, f-dur, och Schuberts Stråkkvintett, c-dur. Berwald och Brahms visade den aftonen idel stränga anleten, medan Schubert, den melodiske och hjärtevarme, inbjöd till en förtjusande tête-à-tête i sitt idylliska tonkastell. Stränga herrar regera sällan länge, heter det, men icke förty togo dessa två tredjedelar av kvällen i anspråk, vilket hade sina sidor; men deras uttolkare fyllde sitt värv förträffligt, varför man lyckönskade dem och publiken till vederkvickelsen hos Schuberts älskliga särgm.

Iris Törn, en svensk pianist, lät nyligen höra sig i Musikaliska akademien. Hon har ett öfvervägande blid temperament och spelar talangfullt. Beethoven, Chopin m. fl. figurerade på programmet.

Konsertföreningens andra torsdagskonsert introducerades med Schumanns d-moll-symfoni, vilken är som ett tungt vin, vars njutande framkallar trolska och snärjande stämningar. Kom så Richard Strauss med den stormande Don Juangestalten — ett orkestertumult där alla stämmor släpptes lösa i en virvlande yra. Till avslutning följde Wagners Tannhäuser-ouverture, vars sköna lyftande toner framkallade auditoriets hänförelse. Orkestern skötte sig utmärkt under den nye dirigentens ledning.

ARIEL.

H. MasOlles utställning

från vilken vi i förra numret meddelade ett antal re-produktioner, har väckt ett livligt intesse och detta med all rätt. Hans dalamålningar frappa genom den soliga färgen och den kända uppfattningen — det ligger vad man kallar målarglädje i hans konst. Vad nu särskilt kullorna beträffar, som drömmande eller kända blicka mot åskådaren från dukens grund, utmärka de sig i allmänhet för en högt kultiverad ansiktstyp. Där finns verkliga rasansikten som tyckas bekräfta karaktäristiken om Dalarna som Sveriges hjärta.

Utställningen omfattar även en del etsningar bland vilka exempelvis En mor med dess innerliga ton och delikata behandling dröjer i minnet.

XXXXIV.

SARA ALELIA VAR TILLFRISKNAD och skulle följande dag anträda hemresan, då hon en afton var nere mot torget. Det var just i de dagar ryssarne höllo staden. Stadsboarne höllo sig inne, då det ryska befälets misstänksamhet för spioneri och anslag var stort, på gatorna syntes mest ryska menige, de flesta handelsbodar voro stängda, endast en liten kryddbod vid torget var öppen och Sara Alelia hade haft svårt att mellan ryska soldater komma fram och göra sina små uppköp. Det var i mörkningen och hon var på hemväg, då hon i ett gathörn gick förbi några män som stodo och språkade. En av dem var fångprästen, han som berett Lydia till döden, han kom fram mot Sara Alelia. Sedan han hälsat berättade han, att Norenius för en stund sedan, just här i hörnet tagits av ett par ryska underbefäls personer och avförts till arresten såsom misstänkt för spioneri. Såväl han, prästen, som andra närstående, hade sökt klargöra för de ryske, att ingen mindre än den mannen med skäl kunde misstänkas för spioneri, men det hade ej hjälpt, de ryskes misstänksamhet var av någon anledning väckt och Norenius hade tagits med. Han hade gjort svårt motstånd och utfarit i smädeliga utlåtande mot krigsbefälet, såväl det svenska som det ryska.

Sara Alelia visste att Norenius befann sig i staden, då han under gårdagen besökt henne. Vad prästen omtalade blev till ett stort bekymmer för henne. Hon skulle följande morgon anträda hemresan, men hon tyckte inte hon kunde göra det utan att erfara något om Norenius. Det orättfärdiga uti att han så där släpats i väg som en missdådare, då han ingenting förbrutit upprörde henne även. Egenmäktigheten hos de militäre, var henne också svår att överkomma. Hon betänkte sig ett ögonblick, så bad hon prästen följa sig och visa var de ryskes arrest var belägen.

De gingo mot torget och sneddade detta och kommo till ett litet hus, mera en kåk, där en soldat i de ryskes mundering gick på vakt. Men Sara Alelia stannade vid att hon inifrån huset, som syntes rymma endast ett rum med ett litet fönster mot vägen eller gatan, hörde Norenius röst, han tycktes vara utom sig, det lät mest lika, att han på något sätt var fångslad och gjorde förtvivlade och högljudda ansträngningar att komma loss. Hon hörde de mest gruveliga smädelser och skymförd från honom och däremellan befallande andra röster på oklar och rådråkade svenska. Det blev outhärdligt för henne, hon gick hastigt förbi vakten och ville in. Men vakten händrade henne. Med hjälp av prästen sökte hon göra förstäligt för vakten, att hon hade upplysningar att lämna om den man som nyss arresterats och att, om han ej kunde släppa in henne, han skulle hämta en befäls person, så att hon fick tala med denne.

Det hade blivit några ögonblicks tystnad inne i huset under det de talat med vakten. Mörkningen föll på och ett ljus hade tänts därinne. Men plötsligt hördes åter Norenius' röst, lika vild och högljudd som förut och i nästa ögonblick slogs dörren upp och han kom utfarande, barhuvad och utan rock, han störtade med knutna händer som fäktade i luften utför brostegen och förbi Sara Alelia och prästen, utan att se dem. Det var icke endast vildhet i hans ansikte, det var ock en stor smärta. Sara Alelia fattade intet, men ville gå efter honom då i detsamma en befäls person kom i dörren och skratande kastade Norenius' rock och påse och lappmossa efter honom ut på gatan.

(Forts.)